

जि.प्र.का. भक्तपुर दर्ता नं. ६२/०६३/६४

थिमी टाइम्स

THIMI TIMES WEEKLY

साप्ताहिक

स्थायी लेखा नं. ३०२८६५५२३

वर्ष १७ अङ्क २६ ने.सं. ११४४ फागुन ०९ गते बुधवार, २०८० 21 Feb. 2024 Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

कांग्रेसको महासमिति बैठकप्रति राष्ट्र तथा जनताको अपेक्षा !

गठबन्धन सरकारले जनतामा कुनै उत्साह भर्न सकेको छैन। साथै दलहस्त भित्र आन्तरिक रुपमा निरंकुशता हावी हुँदै गएको दलकै नेताहरुको दावी रहेको छ। नेताहरु जति पनि

दलहरु जनचाहना अनुरूप र नागरिककै हितमा कार्य गरेको बताउँदै आएपनि दलमा पुरातन र सामन्ती प्रवृत्ति हावी रहेको छ। किनकी दलको नेता र प्रमुख पदमा जीवनपर्यन्त

दावी गर्नु लोकतान्त्रिक मान्यता विपरित छ। त्यस्तै अहिले देशको अर्थतन्त्र खस्कदै गएको अवस्थामा छ। नेपालको सबैभन्दा ठूलो र प्रजातान्त्रिक दलको रुपमा

दावी गर्ने नेपाली कांग्रेसको महासमिति बैठक अहिले सुरु भएको छ। आमनागरिक देशको वर्तमान अवस्थाका कारण निराशा बढेको छ। प्रजातन्त्रका लागि लामो संघर्ष गर्दै आएको र प्रजातन्त्र पुनः स्थापनापछि सत्ता र त्यसको वरिपरि रहेको दलका नेताहरुले यो बैठकमा कस्ता विषयमा बहस गर्लान् ? के निष्कर्ष निकाल्लान् ? देश र जनताको जीवनस्तर उकास्न कस्तो रणनीति तयार गर्लान् ? आम चासोको विषय बन्न पुगेको छ। कांग्रेस अहिले गठबन्धन सरकारको सबैभन्दा ठूलो साभेदार दल हो। संसदमा उसको सबैभन्दा बाँकी पेज ७ मा

समाजवादी गणतन्त्रनै शहीदको सपना हो - सांसद प्रेम सुवाल

भक्तपुर । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय सचिव एवं संघीय सांसद प्रेम सुवालले समाजवादी गणतन्त्र नै शहीदको सपना भएको बताएका छन्। नेपाल क्रान्तिकारी किसान संघ जिल्ला समिति भक्तपुरको आयोजनामा भएको ३३ औं शहीद दिवस कार्यक्रममा प्रमुख

अतिथि सुवालले अन्तर्राष्ट्रिय इतिहासबारे जानकारी दिने क्रममा बेलायत, फ्रान्स र संयुक्त राज्य अमेरिकामा भएको स्वतन्त्रता आन्दोलनमा कामदारवर्गका जनताको हित नभएको उल्लेख बताए। उनले नेपालमा पनि २०४६ सालमा भएको जनआन्दोलनपश्चात

बाँकी पेज ७ मा

निरीह राज्यले हेलम्बु गा.पा. बाट केही किन सिक्दैन ?

सिन्धुपाल्चोक । 'पर्यटनका लागि साहित्य' भन्ने नारा सहित आन्तरिक पर्यटन र साहित्यलाई एकसाथ अभिवृद्धि गर्ने अभिप्रायले काठमाण्डौ बाट आमन्त्रित गरिएकाएक एक दर्जन साहित्यकार पत्रकार तथा लेखकहरुको समुपस्थितिमा हेलम्बु ६ घोप्टेघ्याङ स्थित हेलम्बु बोधिसत्व मोडल स्कुलमा आयोजित विशेष साहित्यिक कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।

उक्त कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि हेलम्बु गा.पा. अध्यक्ष नीमा ग्याल्जेन शेर्पाले राज्याले संविधानमा व्यवस्थित गरिएको निःशुल्क शिक्षा र स्वास्थ्यको आधारभूत अधिकारलाई सम्मान गर्नुपर्ने बताउँदै

पर्यटनका निमित्त साहित्य' नारा अन्तर्गत हेलम्बु आई साहित्य कार्यक्रम संयोजन गरेका साहित्यकार, स्थानीय विद्यार्थी

बाँकी पेज ७ मा

आगामी शैक्षिक सत्रबाट स्थानीय पाठ्यक्रम लागु हुने

भक्तपुर । मध्यपुर थिमी नगरपालिकाको शिक्षा शाखाद्वारा स्थानीय पाठ्यक्रम सम्बन्धी शिक्षकहरुलाई दुई दिन अभिमुखिकरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। कार्यक्रमको उद्घाटन गर्दै नगरप्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठले आफूले सिकेको सिप र ज्ञान विद्यार्थीहरुमा हस्तान्तरण

गरि स्थानीय पाठ्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा लागु गर्न शिक्षकहरुसँग आग्रह गरेका छन्। उनले

मध्यपुर थिमीको भौगोलिक, ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक एवं पर्यटकीय गतिविधिसहितको पाठ्यक्रम निर्माण भएको जानकारी दिए। आगामी शैक्षिकसत्रदेखि पाठ्यपुस्तकको रुपमा सबै शिक्षकलाई उपलब्ध गराउने तयारी भइरहेको श्रेष्ठको भनाइ छ।

मध्यपुर थिमीको मौलिक पहिचान कायम हुने किसिमले कक्षा ६ देखि ८ सम्म स्थानीय पाठ्यक्रम तयार भएको मध्यपुर थिमी नगरपालिकाको शिक्षा

बाँकी पेज ७ मा

विश्वलाई सुरक्षित राख्न बालअधिकार सुनिश्चित हुनुपर्ने

काठमाडौं । बालबालिका र किशोरकिशोरीका हरेक समस्याको समाधान बिना अर्को विश्व सम्भव नभएको सरोकारवालाहरुले बताएका छन्। विश्व सामाजिक मञ्चको साताव्यापी कार्यक्रम अन्तर्गत आइतबार काठमाडौंमा भएको ग्लोबल एसेम्बली अन चाइल्ड राइट्स सत्रमा

बोल्दै अधिकारकर्मीहरुले यस्तो बताएका हुन्।

नयाँ विश्व भनेको नयाँ ग्रह बनाउने नभएर अहिलेको विश्वलाई नै बालबालिका एवं किशोरकिशोरीका समस्यालाई समाधान गर्दै उनीहरुलाई स्वतन्त्रपूर्वक बाँच्न र आफ्नो

बाँकी पेज ७ मा

चाँगुनारायणमाथि पुरातात्विक अपराध !

भक्तपुर । विश्वसम्पदा सूचीमा सूचीकृत नेपालकै पुरानो मन्दिरको पहिचान बोकेको चाँगुनारायणको मूल मन्दिरको मौलिक स्वरूप गुमेको छ। पुरातत्व विभाग र त्यस अन्तर्गतको स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचार अड्डा भक्तपुर तथा चाँगुनारायण नगरपालिका र चाँगुनारायण विकास समितिका अध्यक्ष एवं चाँगुनारायण मन्दिरका

मूल पूजारीको लापरवाहीका कारण मन्दिरको मूल स्वरूप कुरूप बनेको हो। मन्दिरसँग सम्बन्धित जिम्मेवार निकाय र पदासीन व्यक्तिको उदासिनता र लापरवाहीका कारण २०७२ वैशाख १२ को भूकम्पपछि जीर्णोद्धार गरिँदा मन्दिरको मूल स्वरूप नै विग्रिएको हो। विश्वसम्पदा सूचीमा सूचीकृत

नेपालकै पुरानो मन्दिरको पहिचान नै मेटिएको विज्ञहरुको भनाइ छ।

यसलाई पुरातत्वविद् रामप्रसाद खनालले पुरातात्विक अपराध भएको बताएका छन्। मन्दिर जिर्णोद्धारका क्रममा सबै पक्षबाट भएको लापरवाहीलाई पुरातात्विक अपराधको संज्ञा दिँदै उनले भने 'मन्दिरका टुँडाल पन्ध्रौं शताब्दीका छन्। मन्दिरको वास्तविक स्वरूप नै बदलिने गरी लगाइएको उक्त रडका कारण चाँगुनारायण मन्दिरलाई युनेस्कोले विश्वसम्पदा सूचीबाटै हटाउनसमेत सक्छ।'

मन्दिरका टुँडाल र गारोलगायतका संरचनामा प्राकृतिक रड लगाएर मौलिक स्वरूप दिनुपर्नेमा रासायनिक रड लगाउँदा त्यसले प्राचीन काठ, ईटालगायतका वस्तुमा पनि क्षति पुगेको छ। मन्दिरको पुरातात्विक स्वरूप नै

बाँकी पेज ३ मा

न्यायिक कठघराको कसीमा नघोटिएको सत्यनारायण बहादुर श्रेष्ठ अर्सेस कृष्णप्रसाद

कुब्जोड किरात जिल्लेको इतिहास लेखिन्छ भन्ने उक्ति उहिलेकै हो। जित्तकै लागि जुक्ति निकाल्नेहरू तत्कालका लागि जितिरहेकै छन्, जसरी अहिले नेपाल पत्रकार महासंघ जितेको भानमा छ। उसले इतिहासलाई बलमिच्याइँसाथ जित्दैछ। 'अग्रज अनुहारः कथा अग्रजको, गाथा महासंघको' किताब विमोचनको निम्तोपत्र बाँडिरहेको छ। निम्तोपत्रमा नेपाल पत्रकार महासंघको २०१२ सालयताका अध्यक्षहरु तस्विर अंकित गरिएका छन्। यो काम सराहनीय छ, त भन्नेपछि तर संस्थापक अध्यक्ष सत्यनारायणबहादुर श्रेष्ठ कि

कृष्णप्रसाद भट्टराई ? भन्ने विवादको भुमरी मडारिरहेको बेला

सत्यनारायण बहादुर श्रेष्ठ नेवार भएकैले जनजाति पत्रकारको संगठन फोनिजले निहूँ खोजेको भन्नुपर्छ । तर त्यसो होइन कि वि.सं.२००८ सालमै नेपाल पत्रकार संघ ठाउँ भयो, त्यसमा नेपाली पत्रकारहरु नै संगठित थिए । इतिहासका अनेकज दसीप्रमाणहरु जग्गाहेर छ ।

यो किताब ल्याउनुको मकसद असमावेशी राज्यको चरित्रकै

प्रतिबिम्ब उत्रेको छ । हामी हाम्रो अग्रजप्रति अपमान बोल्न चाहँदैनौं तर इतिहास कालखण्डलाई बिर्सिँभै गरेर आफ्नो मनखुस गरेर अधि बढ नुचाहिँ गम्भीर आपत्तिको विषय हो । नेपाल आदिवासी जनजाति पत्रकार महासंघ (फोनिज)ले तथ्यलाई टेकेर इतिहास निर्माण हुनुपर्ने माग राख्दै आएको छ । पछिल्लो निमन्त्रणा सार्वजनिक भएपछि फोनिजले २७ माघ २०८० मा प्रेस विज्ञप्ति जारी गर्दै भनेको छः

नेपाल पत्रकार महासंघ (तत्कालीन नेपाल पत्रकार संघ)को संस्थापक अध्यक्ष

बाँकी पेज २ मा

चाँगु.....

नष्ट हुने गरी मन्दिरमा आधुनिक रङ (एक्रेलिक) लगाइएको हो ।

चाँगुनारायण विकास समितिले पुरातत्व विभागलाई २०७८ पुस ८ गते पत्र लेखी ‘चाँगुनारायण मन्दिरका टुँडालहरूमा परम्परा अनुसार परम्परागत प्राकृतिक रङ (नन्केमिकल कलर) प्रयोग गरी विकास समितिको आफ्नै लगानीमा रङरोगन गर्नका लागि विभागको स्वीकृति’ मागेको थियो । त्यस मागका आधारमा पुरातत्व विभागले २०७८ माघ २० गते निर्णय गरी ससर्त सहमति प्रदान गरिएको पत्र सोही दिन चाँगुनारायण विकास समितिलाई पठाएको थियो ।

सातबुँदे सर्तको बुँदा नम्बर १ मा ‘प्रयोग गरिनु पर्ने रङ अनिवार्य रूपमा परम्परागत हुनुपर्ने (कुनै पनि सर्तमा रासायनिक रङको प्रयोग हुन नहुने),’ बुँदा नम्बर २ मा ‘कुन देवताको टुँडालमा कुन रङ लगाउने हो भन्ने विषयमा विशेषज्ञसँग परामर्श लिई प्रतिमा विज्ञाननवमोजिम गर्नुपर्ने’, ३ नम्बर बुँदामा ‘कार्यको प्रारम्भिक चरणदेखि कार्य सम्पन्न नभएसम्म स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचाह कार्यालयसँगको निकटतम सम्पर्कमा कार्यहरू गर्नुपर्ने’ समेत उल्लेख छ ।

त्यसका लागि बुँदा नम्बर ४ अनुसार ‘के कस्तो रङको प्रयोग गरिएको छ भन्ने सम्बन्धमा

स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचाह कार्यालयबाट खटिई आउने प्राविधिकलाई विस्तृत विवरण उपलब्ध गराउनु पर्ने’ थियो । त्यस्तै बुँदा नम्बर ६ अनुसार ‘चाँगुनारायण नगरपालिकाको कार्यालय, सम्बन्धित वडा कार्यालय, मन्दिरका पुजारीलगायत सम्बद्ध सरोकारवालासँग आवश्यक समन्वय गरी कार्य गर्नुपर्ने’ थियो ।

पुरातत्व विभागले बोधार्थ तथा कार्यार्थ भनी सहमतिपत्रको प्रति चाँगुनारायण नगरपालिका, नगरपालिकाको कार्यालय भक्तपुर र स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचाह कार्यालय भक्तपुरलाई निरन्तर निगरानी एवं परामर्शसमेतका लागि पठाएको थियो । पुरातत्व विभागको यस पत्रबमोजिम स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचार अड्डा भक्तपुर तथा चाँगुनारायण नगरपालिका र चाँगुनारायण विकास समितिका अध्यक्ष एवं चाँगुनारायण मन्दिरका मूल पुजारी कसैले पनि काम नगर्दा रासायनिक रङ प्रयोग गरेको पाइएको हो । आफ्ना सर्त अनुसार आफ्नै मातहतको कार्यालयबाट काम भइरहेको छ कि छैन भन्ने निगरानी विभागले गरेको छैन ।

पुरातत्व विभागका महानिर्देशक शौभाग्य प्रधानाङ्गले समितिले मन्दिरको टुँडालमा मात्र रङ लगाउनका लागि सहमति मागेको र विभागले सोही अनुसारको रङ लाउन मात्र सहमति दिएको

बताइन् । ‘रङ लगाउने नपर्ने मन्दिरको भित्ताको ईटामा पनि रङ लगाउँदा अहिले मन्दिरको स्वरूप नै परिवर्तन भएको छ,’ उनले भनिन्, ‘अहिले मन्दिरमा लगाइसकिएको रङ खुर्कियौं भने ईटामा भएको प्राकृतिक पोलिस नै जान्छ, नखुर्कियौं मन्दिर नै भिल्कै भएको छ ।’

पुरातत्व तथा इतिहासविद् मोहनप्रसाद खनालका अनुसार पनि मन्दिरको टुँडाल र भित्तामा लगाइएको रङ अब हटाउन सकिँदैन । हटाउने हो भने उक्त रङ मेटिने केमिकल नै लगाउनु पर्छ । मन्दिरमा त्यस्तो केमिकल लगाइयो भने काठ नै विस्तारै नष्ट भएर जान्छ । चाँगुनारायण विकास समितिका अध्यक्ष एवं चाँगुनारायण मन्दिरका मूल पुजारी चक्रधरानन्द राजोपाध्यायको दावी भने अबै पनि केनै छ ।

उनले पुरातत्व विभागको सहमतिमा नै रङ लगाइएको बताउँदै प्रतिप्रश्न गरे, ‘रातारात होइन करिब दुई वर्ष लगाएर मन्दिरमा रङ लगाइएको हो । लगाइएको रङ पुरातत्वमैत्री नभएको भए त्यति बेला नै पुरातत्व विभागबाट किन रोकिएन? हामीले गल्ती गरेको भए किन कारवाही हुँदैन?’

उनले मन्दिरमा लगाइएको रङ पुरातत्व सम्पदामैत्री छैन भनेर सोही समयमा प्रयोगशाला परीक्षण गरेको भए आफूहरूले कुन रङ लगाउने हो सोही रङ लगाउँथ्यौं तर

अहिलेपनि त्यस्तै छन् । सरकारी कर्मचारीहरु नै देश सकाउन लागेका छन् । मुलुकका सरकारी, गुठी, मठमन्दिर, तालपोखरीका जग्गा व्यक्तिको नाममा लैजान सरकारी कर्मचारीको हात रहेछ भन्ने त छताछुल्ल भइसकेको छ ।

यो कुरा विशेष अदालतको केही दिनअघिकै फैसलाबाट पनि पुष्टि भइसकेको छ । बालुवाटारको ललिता निवास जग्गा प्रकरणमा विशेष अदालतले पनि कर्मचारीलाई दोषी साबित गरेको छ । सरकारको ‘नुन’ खाएर सरकारी कर्मचारीहरु मुलुकलाई नै सकाउन लागिपरेका छन् ।

सरकारी कर्मचारीकै कारणले बालुवाटारको जग्गा व्यक्तिको नाममा गएको कुरा जनताले थाहा पाए । नेताभन्दा सरकारी कर्मचारी ‘खसम’ रहेछन् भन्ने देखिसकेको छ । सरकारले सरकारी कर्मचारीको सम्पत्ति छानबिन गर्ने हो भने सबै भ्रष्टाचारी निस्कन्छन् । चाहे त्यो बहालवाला होस् या भूप् । यस्ता ‘भ्रष्टाचारी’ कर्मचारीहरुलाई तीन लाखदेखि २५ करोड रूपैयाँसम्म पर्ने सरकारी गाडी किनेर सरकारले दिइरहेको छ । देश विदेशी ऋणमा फसेको छ । देशको अर्थतन्त्र डामाडोल बनेको घामजस्तै छल्लङ्ग छ । महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले निकालेको विवरणअनुसार जनताले तिरैको करबाट सरकारी खर्च धानिँदैन् ।

सरकारी कर्मचारीलाई तलबभत्ता र पेन्सन दिन पनि सरकारले विदेशीबाट ऋण लिइरहेको छ । तर, सरकारी कर्मचारीलाई कुनै मतलब छैन् । उनीहरुलाई तलबभत्ता र सुविधा चाहिएको छ, सरकारले जहाँसुकैबाट ल्याएर दिओस् । सरकारी कर्मचारीहरु जहिलेपनि सरकारी सम्पत्तिमा मोज गर्न खोज्छन् ।

कर कहाँबाट उठाउने ? कर्मचारीलाई थाहा छैन् । बस् सेवासुविधाको खोजीमा छन् । कर तिनै जनता विभिन्न समस्याबाट गुजिरहेका छन् । गाँस, बाँस, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्य, भौतिक पूर्वाधारलगायत हरेक आधारभूत हकबाट जनता वञ्चित छन् । जनताको हक छोप्ने सरकारी कर्मचारीहरुको आवश्यकता परिपूर्ति गरिरहेको छ ।

आफ्नो ज्यान जोखिममा राखेर तुइनमा भ्रुण्डिएर बालबालिका स्कूल जान्छन् । त्यस्तो ठाउँमा पुल बनाउन सरकारसँग बजेट छैन् । तर, सरकारी गाडी खरिद गर्न प्रशस्तै बजेट छ । अर्थ मन्त्रालय सरकारी गाडी खरिद गर्ने प्रस्ताव आउनेवित्तिकै बजेट दिइहाल्छ । क्रमिशन जो पाइयो । सरकारी कर्मचारीले काम गरेबापत मासिक तलब पाउँछन् । बैठक बस्दा भत्ता पनि पाउँछन् । अफ्नै त्यसले नपुगेर घुस पनि खान्छन् । जागिरबाट अवकाश पाएपछि पेन्सन पनि आउँछ । उपचारलगायतका सेवासुविधामा पनि तिनलाई छुट हुन्छ । कार्यालयमा खरिद गरिएको सामान आफ्नो घरतिर दौडाउँछन् ।

सामान खरिदका नाममा क्रमिशन खान्छन् । गाडी मर्मत गर्दा एक लाख खर्च भयो भने पाँच लाखको बिल बनाएर खाइदिन्छन् । २० लिटर इन्धन खपत भयो भने सय लिटरको बिल बन्छ । हरेक कार्यालयमा हाकिम आएपिच्छे नयाँ गाडी खरिद गरिन्छ । अधिल्लो हाकिमले चढेको गाडी थन्काइन्छ । सरकारी कार्यालयहरूमा करोडौं पर्ने गाडी फार उभेर बसेको छ । यो देखा जनतालाई कति पीडा हुन्छ ? कतिपय जिल्लामा अहिलेपनि एम्बुलेन्स छैन् । जसले गर्दा विरामी, गर्भवती बूढबूढालाई निकै सक्ती छ । त्यहाँ एम्बुलेन्स खरिद गर्न सरकारसँग बजेट छैन् । सवारी नहुँदा गर्भवती महिलांले बाटोमै बच्चा जन्माएको खबरहरु आइरहेको हुन्छ ।

जनता सकसपूर्ण अवस्थामा बाँच्नहेका छन् तर सरकार सरकारी कर्मचारीकै वरिपरि घुमिरहेको छ । तिनलाई सेवासुविधा पुगेको छ कि छैन् ? सरकारको ध्यान यतिमै केन्द्रित छ । सरकार सरकारी कर्मचारीको मात्र अभिभावक होइन, तीन करोड जनताको हो । तर, सरकारले कहिले जनताको पीडा देखेन् ।

जसको फाइदा सरकारी कर्मचारीले उठाए । देश र जनताका लागि अहिले आएर सरकारी कर्मचारी ‘साप’ बनेका छन् ।

रङ लगाउने बेलामा आफूलाई कुनै पनि निकायले गलत छ नभनेको उल्लेख गरे । राजोपाध्यायको यो भनाइ तथ्यपूर्ण भने देखिन्छ । पुरातत्व विभागले बोधार्थ र कार्यार्थ पत्र पठाएका दुवै निकायले त्यसमा कुनै चासो नै नदेखाएको सम्बद्ध अधिकारीहरूको भनाइले पुष्टि गर्छ । विभागको पत्र अनुसार यस कामको अनुगमन र नियन्त्रणको पूर्ण जिम्मेवारी स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचार कार्यालय भक्तपुरको हो ।

तर त्यसले विभागको पत्र अनुसार कुनै प्राविधिकलाई खटाउँदै खटाएन । स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचाह कार्यालय भक्तपुरका सूचना अधिकारी शिवराम सापकोटाले विभागको पत्र अनुसार निगरानी गर्न कसैलाई नखटाएको स्वीकार गरे । उनले विभाग भन्नु र आफूहरूको कार्यालय भन्नु एउटै भएको बताउँदै मन्दिरमा रङ लगाउने बेलामा विभाग र आफ्नो कार्यालयको कमजोरी भएको स्वीकार पनि गरे ।

विभागको पत्रबमोजिम मात्र होइन स्थानीय तहको सरकारको क्षेत्र अन्तर्गत पर्ने प्राचीन सम्पदामा के के भइरहेको छ भन्ने निगरानी चाँगुनारायण नगरपालिकाले आफैँले पनि गर्नुपर्ने हो । तर पनि दुई वर्षसम्म नगरपालिकाले मन्दिरमा रङ लगाइँदै गरेको थाहै नपाएको हास्यास्पद तर्क गरेको छ ।

चाँगुनारायण नगरपालिकाका उपप्रमुख रमेश बुढाथोकीले मन्दिर व्यवस्थापन समितिले पुरातत्व विभागसँग सहमति लिएर मन्दिरमा रङ लगाएको तर नगरपालिकासँग समन्वय नगरेको दावी गरे । उनले मन्दिरमा करिब ८० प्रतिशत जति रङ लगाइसकेपछि थप रङ बजेट पुगेन भनेर नगरपालिका बजेट माग गर्न आउँदा मात्र आफूहरूले सो थाहा पाएको तर्क गरे । उनले आफूहरू भर्खर निर्वाचित भएर आएकाेले केही थाहा नभएको पनि दावी गरे । उनले भने, ‘सुरुमा रङ लगाउँदै गर्दा समिति र पुरातत्वसँग त्यस्तै रङ लगाउने सम्झौता भएको होला भन्ने लाग्यो, रङ लगाइसकेपछि हेर्दा मात्र अकै रङ देखियो । अब यसको जिम्मेवारी पुरातत्व विभागले लिनु पर्छ ।’ जबकि त्यसको अनुगमनका लागि विभागले नगरपालिकालाई सुरुमा नै भनिसकेको छ । चाँगुनारायण मन्दिर परिसरमा नै रहेको किलेश्वर मन्दिरका पुजारी शङ्कर भट्टले मन्दिरमा रङ लगाइँदा नगरपालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख, मन्दिर रहेको वडा नम्बर ४ का वडाध्यक्ष र कर्मचारी कसैले चासो दिएर अनुगमन नगरेको बताए । मन्दिर र वडा नम्बर ४ को कार्यालयको दुरी करिब दुई किलोमिटर मात्र छ ।

पशुपतिनाथ, स्वयम्भू, जयवागेश्वरीलगायत मन्दिरमा रङ भरेका कलाकारको नेतृत्वमा प्राकृतिक रङ लगाएको समितिले दावी गरेको छ । वागमती प्रदेश सरकारको १० लाख र भक्तजनको चन्दा सङ्कलन गरी करिब ४५ लाख रुपियाँ लागतमा मन्दिरमा रङरोगन गरिएको हो ।

मौलिक व्यागोडा शैलीमा निर्मित चाँगुनारायण मन्दिर मध्यकालमा राजा शिव सिंहकी रानी गङ्गारानी र १८ औँ शताब्दीको सुरुमा कान्तिपुरका भाष्कर मल्लको शासनकालमा जीर्णोद्धार भएको थियो । त्यस्तै २०६६ सालमा गारो र छाना मर्मत भएको चाँगुनारायण मन्दिर २०७२ वैशाखको भूकम्पले क्षतिग्रस्त भई अहिले जीर्णोद्धार भइसकेको छ । नेपालकै प्राचीन मन्दिरमा सबैभन्दा पुरानो मानिने चाँगुनारायण मन्दिरलाई सन् १९६९ मा युनेस्कोको विश्वसम्पदा सूचीमा सूचीकृत गरेको थियो ।

मुटुको स्थिति आफैँ थाहा पाउनु घरमै गर्नुहोस् यी ४ सरल परीक्षण

एजेन्सी । मुटुको स्वास्थ्यको लागि आत्म-परीक्षण: मुटुको धड्कनले हामीलाई रोमान्टिक मूडमा लैजाने भए तापनि यदि यो मुटुको धड्कनमा आन्तरिक संकट आयो भने तपाईँको जीवनमा ग्रहण लाग्न सक्छ। मुटुको काम शरीरभर रगत पम्प गर्नु हो जसले गर्दा अक्सिजन र अन्य पोषक तत्व रगतको माध्यमबाट शरीरको हरेक भागमा पुग्छ। दुर्भाग्य, आजको जीवनशैली यो रक्त प्रवाह रोक्नमा लागी परेको छ। गलत खानपान र खराब जीवनशैलीले मुटुलाई कमजोर बनाउने खलनायकको काम गरिरहेको हुन्छ। जबदेखि मुटुमा जटिलताहरू देखा पर्छन्, त्यसका लक्षणहरू बुझ्न धेरै गाह्रो हुन्छ, तर केही उपायहरू छन् जसको माध्यमबाट तपाईँ आफैँ बुझ्न सक्नुहुन्छ कि मुटुमा खतराको घण्टी बज्न थालेको छ।

पहिले मनको समस्या आफैँ बुझ् ।

१. आराम गर्ने मुटुको दर - जब तपाईँ आराम गर्दै हुनुहुन्छ तपाईँको मुटुको दर फरक हुन्छ र तपाईँ काम गरिरहँदा तपाईँको मुटुको दर फरक हुन्छ । सामान्यतया स्वस्थ व्यक्तिको मुटुको गति ६० देखि १०० सम्म हुनुपर्छ । यस्तो अवस्थामा तपाईँले आफ्नो मुटुको धड्कन आफैँ मापन गर्न सक्नुहुन्छ । यसका लागि आरामको मुद्रामा आउनुहोस् र नाडीमा पल्स पत्ता लगाउनुहोस् । अगाडि एक स्टप घडी राख्नुहोस् । अब पल्सलाई हल्का थिच्नुहोस् । तपाईँले मुटुको धड्कन महसुस गर्नुहुनेछ । यसको बीटहरू गणना गर्नुहोस् र ६० सेकेन्डमा कति धड्कनहरू हुन्छन् भनेर नोट गर्नुहोस् । यदि यो १०० भन्दा बढी छ भने यसको मतलब त्यहाँ निश्चित रूपमा केहि समस्या छ । यसलाई १५ सेकेन्डको लागि फेरि गर्नुहोस् र यसलाई ४ ले गुणा गर्नुहोस् । यस पछि, यदि रिजल्ट १०० भन्दा बढी छ भने, त्यो तपाईँको लागि खतराको संकेत हुनसक्छ ।

२. शारीरिक क्रियाकलापको क्रममा मुटुको धड्कन जाँच गर्नुहोस् - मुटुको गति सामान्य अवस्था र काम गर्ने अवस्थामा फरक हुन्छ । कडा परिश्रम गरेपछि मुटुको धड्कन बढ्छ । यसका लागि केही कडा व्यायाम गर्नुपर्छ । जस्तै दौडाने, छिटो हिड्ने, पौडी खेल्ने, डोरीमा हाम फाल्ने, सिँहीमा छिटो हिड्ने आदि । करिब ५ मिनेटसम्म यसो गर्नुहोस् र त्यसपछि ६० सेकेन्डसम्म नाडीको धड्कन नाप्नुहोस् । विशेषज्ञ चिकित्सकहरुका अनुसार जब तपाईँ कडा व्यायाम गर्नुहुन्छ, तपाईँको मुटुको दर ३० को २२० माइनस ८५ प्रतिशत हुन्छ । त्यो हो, तपाईँको उमेर २२० बाट घटाउनुहोस् र यसको ८५ प्रतिशत पत्ता लगाउनुहोस् । यदि यो भन्दा बढि छ भने, यसको मतलब मुटुमा समस्या छ । उदाहरणका लागि, यदि एक व्यक्ति ३० वर्षको छ भने, उसको हृदय गति २२०-३० = १९० को ८५ प्रतिशत अर्थात् १६१.५ हुनेछ । यो मापन ट्रेडमिल मेसिनमा चलिरहेको बेला लिइन्छ । जब तपाईँ बाहिर दौडनुहुन्छ यो थोरै सार्न सक्छ ।

३. रक्तचाप जाँच- आजकल अधिकांश मानिसहरूको घरमा रक्तचाप नाप्ने मेसिनहरू छन् । रक्तचाप लगातार निगरानी गर्नुहोस् । यदि यो लामो समयसम्म १२०/८० भन्दा बढि रह्यो भने तपाईँलाई उच्च रक्तचाप हुन सक्छ । उच्च रक्तचापले मुटुलाई नोक्सान पुर्‍याउँछ, जसको अर्थ भविष्यमा मुटुको समस्या हुन सक्छ ।

सदीयता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र, समाज्जातिक प्रतिनिधित्व, धर्मनिरपेक्षता, जातीय सद्भाव र व्यवसायिकाका लागि

गुप्तदेश

साप्ताहिक

सुम्निमा

THE SUMNIM NATIONAL WEEKLY

प्रत्येक सोमवार नियमित रूपमा प्रकाशित भइरहेको सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार खोजी खोजी पढौ ।

थिमि टाइम्स साप्ताहिक			
— समाजमा हल्ला गरेर, कराएर, गुनासो गरेर, निन्दा गरेर, पार्टी खोलेर, आन्दोलन गरेर मात्र सुधार हुन सक्दैन, त्यसको लागि भावनाको जागृति र विचारहरुमा प्रगतिको आवश्यकता पर्दछ ।			
- लियो टाल्सटाय			
वर्ष १७	अङ्क २६	नै.सं. ११४४	२०८० फागुन ०९ बुधबार
21 Feb. 2024 Wednesday			

सम्पादकीय

लोकतन्त्रमा नेपाली कांग्रेसको भूमिका

नेपाली कांग्रेस महासमितिको बैठकको पहिलो दिन महामन्त्री गगन थापाको प्रस्तावले पार्टी पंक्तीमा तरङ्ग ल याएको छ । थापाले प्रस्तुत गरेको प्रतिवेदनमा नेपाली कांग्रेसले ‘ निर्वाचन अगाडि कुनै राजनीतिक दलसँग गठबन्धन नगर्ने’ प्रस्ताव गरेको थियो । थापाद्वारा प्रस्तुत प्रस्ताव सभापति शेरबहादुर देउवा, उपसभापति पूर्णबहादुर खड्का तथा प्रवक्ता प्रकाशशरण महतले असहमति जनाएका थिए । देउवाको भनाई थियो- यदि चुनावी गठबन्धन नगर्ने हो भने नगरे हुन्छ, तर यतिखेरै प्रतिवेदनमा राखेर सत्ता गठबन्धनमा भएका दलहरूलाई विच्य्याउनु जरुरी छैन ।

महामन्त्री थापाले चुनावी गठबन्धन हुँदै जाने हो भने दुई-तीन निर्वाचन पछि कांग्रेस समर्थकले रुखमा मतदान गर्न नपाउने अवस्था सिर्जना हुने बताएका छन् । यस अवस्थाले कांग्रेसका मतदाताहरू नयाँ दलहरूप्रति आकर्षित हुने तर्क अगाडि सारेका थिए ।

नेपाली कांग्रेस विगतदेखि नै कम्युनिष्ट विरोधीको रुपमा स्थपित राजनीतक दलको रुपमा कायम भएकोले पनि कांग्रेसको लागि नेकपा माओवादी तथा नेकपा एमालेसंगको गठबन्धनले कांग्रेस समर्थकहरूलाई निकै पिरोलेको छ र महामन्त्री थापाले त्यही भावनालाई प्रतिबिम्बित र प्रतिनिधित्व गरेका हुन् । तर सभापति देउवाका नजरमा यस्तो प्रस्ताव प्रतिवेदनमा राख्दा गठबन्धन भत्कने डर देखिन्छ । साथै, महामन्त्री थापाको प्रस्तावकै कारण आगामी महाधिवेशनमा थापाको उमेदवारीमा थप बल पुग्ने त्रास पनि उनलाई लागेको हुनसक्छ । तर, शंका र त्रास जे भए पनि देउवाले थापाको प्रस्तावलाई सोमबार अन्तिम प्रहरतिर स्वीकृति गर्दै हाल उत्पन्न विवादलाई थान्को लगाएका छन् ।

नेपालको लोकतान्त्रिक शक्ति भनेको औपचारिक रुपमा केवल कांग्रेस मात्र हो । यदि वामपन्थी शक्तिहरूकाबीच गठबन्धन हुने हो भने करिव दुई तिहाई स्थानमा विजयी हुनसक्ने प्रमाण २०७४ सालको आमनिर्वाचनले स्पष्ट पारिसकेको छ । नेकपा पार्टी गठन पश्चात् एमालेका अध्यक्ष तथा तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले दुई-दुई पटक संसद् विघटन गरे । ओलीको अधिनायकवादका कारण माओवादी अध्यक्ष तथा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल ‘प्रचण्ड’ तथा नेकपा एकीकृत समाजवादीका अध्यक्ष माधवकुमार नेपालले साथ नदिएको भए नेपालमा कुन प्रकारको लोकतन्त्र बाँकी रहन्थ्यो, केवल कल्पनामात्र गर्न सकिन्छ ।

भोलिका दिनमा पुनः ओली प्रवृत्ति नब्युंभेला भनेर कसैले प्रत्याभूति दिन सक्दैन । कुनै दल ‘ब्यालेट’बाट निर्वाचित भएर निरंकुश शासकमा परिणत हुने अवस्था आयो भने अन्य दलहरू मिलेर त्यस्तो शक्तिलाई समयमै नियन्त्रण गर्न सक्नुपर्छ । तर, हाल नेपाली कांग्रेसले लिएजस्तो गठबन्धनमा जाँदै नजाने निर्णय गरेर बस्यो भने दलका लागिमात्र होइन लोकतन्त्रकै लागि घातक हुनसक्छ ।

त्यसैले, जनताबीच लोकप्रिय महामन्त्री गगन थापाले ल्याएको र नेपाली कांग्रेसमा अत्यधिक बहुमतका साथ सभापति पदमा विराजमान शेरबहादुर देउवाले समर्थन गरेको भएता पनि लोकतन्त्र र नेपाली कांग्रेसका लागि पनि आफ्नो नीति-दस्तावेजमा नै निर्वाचन अगावै गठबन्धन नगर्ने घोषणा गरेर जानु तर्कसंगत देखिँदैन ।

नेपाली कांग्रेसले निर्वाचनमा अन्य दलसँग गठबन्धन गर्ने वा नगर्ने भन्ने विषय रणनीतिक अडान नबनाई निर्वाचनको बेलाको राजनीतिक परिस्थितिको आकलन गर्दै कार्यनीति बनाउँदा ज्यादा प्रभावकारी र व्यावहारिक पनि देखिन्छ । त्यस्तै नेपाली कांग्रेसको महासमिति बैठकमा केही नेताहरु हिन्दु राज्यको पक्षमा पनि देखिएको छ । ती नेताहरु देशमा हिन्दु अधिराज्य हुनु पर्ने अतिवादी सोचका साथ महासमिति बैठकमा एजेण्डा घुसाउन लागि परेको छ । यसमा नयाँ पुस्ताका नेताहरु विपक्षमा देखिए पनि सभापति देउवालगायत पुराना नेताहरु पक्षमा देखिएको छ । यसबाट पनि नेपाली कांग्रेसको लागि अनुत्पादक स्थिति बन्ने देखिएको छ । त्यस्तै निर्वाचन प्रणालीमा पनि परिवर्तनको कुरा उठेको छ । समग्रमा नेपाली कांग्रेसको महासमिति बैठक देश, नागरिक र लोकतन्त्रको पक्षमा सही निर्णय गर्न सक्षम रहोस् ।

● हिमाल कोइराला

हामी अहिले लोकतन्त्रको वर्षमा छौँ । यो वर्ष सन् २०२४ मा विश्वभरका ६० भन्दा धेरै मुलुकमा निर्वाचनमाफत लोकतन्त्रको अभ्यास हुने तय छ । तीमध्ये केही मुलुकमा निर्वाचन भइसके भने केही मुलुकमा चुनाव हुन अझै बाँकी छ । यो वर्ष विश्वका ४ अर्ब अर्थात् आधा जनसङ्ख्याले निर्वाचन प्रक्रियामा सहभागिता जनाउनेछन् । यो वर्ष यतिका धेरै देशमा जनप्रतिनिधिमूलक लोकतन्त्रको अभ्यास भइरहँदा लोकतन्त्रमा क्षयिकरण भइरहेको हो ? या विश्व राजनीतिक प्रणाली नै लोकतन्त्रबाट अधिनायकवादतर्फ ‘सिफ्ट’ हुन लागेको हो भन्ने चासो र चिन्ता उत्पन्न हुँदै आएको छ ।

हुनपनि विश्वका विभिन्न कुनामा भड्किएका युद्ध, भू-राजनीतिक तनाव, विश्व अर्थतन्त्रमा देखा परेका समस्या, कोरोना भाइरसको महामारी र महामारीसँगै लागू लकडाउनजस्ता विषयले आफैँले चुनेको सरकारप्रति जनताको भरोसा गुम्न थालेको चर्चा पनि हुने गरेको छ । यू.ई.को दुवईमा हालै आयोजित शासकीय सम्मेलनमा भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले यसबारे खुलेरै चर्चा गरेका थिए । उनले कोरोना भाइरसको महामारीपछि विश्वका कतिपय मुलुकमा सरकारमाथि जनताको विश्वासमा गिरावट आएको बताएका थिए । यद्यपि आफ्नो बचाउ गर्दै उनले भारतमा यस्तो समस्या नभएको प्रस्टोक्ति दिन पनि पछि परेनन् ।

भारतकै सन्दर्भमा यसै वर्षको अप्रिल-मे तिर त्यहाँ पनि आम चुनाव हुँदैछ । त्यहाँ विगत १० वर्षदेखि मोदीको नेतृत्वमा भारतीय जनता पार्टी भाजपाले सरकार चलाउँदै आएको छ । यो चुनावको विश्लेषण गर्दा एकातिर एकताबद्ध र संगठित सत्तारुढ घटक छ भने अर्कोतिर विभाजित विपक्षी छन् । हुन त चुनावमा भाजपालाई टक्कर दिन प्रमुख विपक्षी दलहरुको ‘इण्डिया’ नाम गरेको गठबन्धन बनाएका त छन्, तर यसभित्रका घटकहरुबीच नै तीव्र मनमुटाव छ ।

त्यसबाहेक भारतमा मोदीले विपक्षीलाई उत्पीडन गर्दै सत्तामा आफ्नो पकड थप मजबुत बनाउने गरेको आरोप पनि बारम्बार लाग्ने गरेको छ । मोदीले कहिले विपक्षी दलका खासदको संसदीय सदस्यता खारेज गरिदिने, कहिले विपक्षी नेतामाथि भ्रष्टाचारविरोधी निकाय ईडी लगाईदिने, कहिले विपक्षी नेतालाई जेलै हालिदिने गरेकासम्म आरोप खेप्दै आएका छन् । त्यस्तै, मत बटुल्न साम्प्रदायिक धुवीकरणलाई हतियार बनाएको, सञ्चार माध्यममा प्रभाव जमाएर आफ्नो प्रचार गर्ने गरेको आरोप पनि भारत सरकारले खेप्दै आएको छ ।

यति हुँदा हुँदै पनि मोदीको नेतृत्वमा भारतले तीव्र आर्थिक विकास गरेको छ । भारतीय अर्थतन्त्र विश्वकै पाँचौ ठूलो अर्थतन्त्र बनेको छ । यही कारण

पनि मोदीले मतदातामाफ्न आफ्नो लोकप्रियता घट्न दिएका छैनन् । गत वर्षको अन्त्यतिर भारतका ५ राज्यमा सम्पन्न निर्वाचनको नतिजा, अयोध्यामा राम मन्दिरको प्राण प्रतिष्ठासँगै बढ्दो हिन्दुवादी लहर हेर्दा यस पटकको चुनावमा मोदी विजयी बन्ने अपेक्षा गरिएको छ ।संसारकै सबैभन्दा ठूलो लोकतन्त्रको राजनीतिक अवस्थालाई एकातिर छाडेर एकछिन संसारकै सबैभन्दा ठूलो लोकतन्त्रको हिमायती मुलुक अमेरिकाको कुरा गरौँ ।

अमेरिकामा पनि यही वर्षको नोभेम्बर महिनामा चुनाव हुँदैछ । त्यहाँ राजनीतिक घटनाक्रम पनि निकै रोचक हिसाबमा अधि बढिरहेको छ । रिपब्लिकन पार्टीका तर्फबाट राष्ट्रपतिका उम्मेदवार डोनाल्ड ट्रम्पले अधिल्लो निर्वाचन प्रक्रियामा चलखेल गरेको आरोप, जनवरी ६ मा कांग्रेसमा दंगा गराएको आरोप, ट्रम्प संगठनमा भएको आर्थिक अनियमितताको आरोपजस्ता मुद्दामा कानुनी भ्रमेला खेपिरहेका छन् । यस्तो अवस्थामा अदालतले अमेरिकी संविधानको धारा १४ मा टेकेर ट्रम्पलाई राष्ट्रपतीय निर्वाचनमै सहभागी हुन रोक लगाउनसक्ने सम्भावनालाई पनि नकार्न नसकिने जानकारीहरू बताउँछन् ।

जे भएपनि रिपब्लिकन पार्टीका आन्तरिक चुनावमा भारी मत ल्याउँदै ट्रम्प विजयी भएका हुन् । प्राइमरी र ककस भनिने यस्ता आन्तरिक चुनावमा उनले युवा व्यवसायी विवेक रामास्वामी, संयुक्त राष्ट्रसंघका लागि अमेरिकाका पूर्वराजदूत निक्की हेली, फ्लोरिडा राज्यका गभर्नर रन डिसान्टिसजस्ता नेताहरूलाई पराजित गरेका हुन् । तर, अर्कोतर्फ राष्ट्रपति जो बाइडेनको चुनावी अभियानमा कसैले बाधा नपुर्‍याओस् भनेर सत्तारुढ डेमोक्र्याटिक पार्टीका तर्फबाट अरु कसैले उम्मेदवारी नै दर्ता गराएनन् ।

प्राइमरीमा बाइडेनलाई जोगाउन अधिल्लो निर्वाचनमा पनि उम्मेदवारी दिएकी मरियन विलियमसनलाई पार्टीले महत्व नै नदिएको डेमोक्र्याटिक पार्टीकै केही वामपन्थी धारका सदस्यहरूले आरोप लगाउँदै आएका छन् । त्यसबाहेक मिनेसोटाका प्रतिनिधि डिन फिलिप्सले पनि डेमोक्र्याटिक पार्टीका तर्फबाट उम्मेदवारी दिएका छन्, पार्टीले उनलाई पनि खासै ठूलो महत्व दिएजस्तो देखिन्न ।

त्योबाहेक निहित स्वार्थ भएका राजनीतिक कार्यसमिति (पोलिटिकल एक्सन कमिटी-प्याक) वा त्योभन्दा पनि शक्तिशाली-सुपरप्याक भनिने शक्तिकेन्द्रहरुले अमेरिकी चुनावलाई प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रुपमा प्रभावित पार्ने गरेको भन्दै अमेरिकी लोकतन्त्रले बारम्बार आरोप खेप्दै आएको छ । त्यसैगरी, विभिन्न स्वार्थ राखी स्थापना भएका ‘लबी’ समूहहरूले पनि अमेरिकी लोकतन्त्रमा पैसा खर्च्याएर जनताको मुद्दाभन्दा आफ्नो स्वार्थअनुकूल प्रयोग गर्ने गरेको भनेर अमेरिकाभित्रै पनि आलोचना हुने गरेको छ । त्यस्तै, अमेरिकी चुनावका क्रममा

सामाजिक सञ्जालमाफर्त् आफ्नो स्वार्थअनुरूप जनभावना विकास गर्न रुस वा चीनले पनि भूमिका खेल्ने गरेको र यसबाट अमेरिकी लोकतन्त्रमै जोखिममा पर्ने गरेको आवाज पनि उठ्दै आएको छ ।

लोकतन्त्र, चीन र रुसको कुरा गर्दा एकदलीय सत्ता भएको चीनको कुरा गरेर समय खेर फाल्ने आवश्यकता नै परेन । एकछिन रुसको कुरा हुँदैछ ।त्यहाँको सत्तामा भ्रण्डै अढाइ दशकदेखि भ्लादिमिर पुटिनको एकलौटी शासन छ । उनको शासन हेर्दा हामीले मध्ययुगीन रुसी जारशाहीको फल्को पाउँछौँ । रुसमा पुटिन सत्ताको विपक्षी भएर राजनीति गर्नु जोखिमपूर्ण काम हो । ठूलै साहस जुटाएर कसैले रुसमा पुटिनविरुद्ध राजनीति गर्छ भने त्यो उसका लागि कुनै प्राणघातक रोगभन्दा कम हुँदैन ।

हालै मारिएका विपक्षी नेता अलेक्सेइ नभाल्नी रहस्यमय ढंगले जहाज दुर्घटनामा मारिएका वाग्नर समूहका सरदार येन्गेनी प्रिगोजिनको उदाहरणले पनि यो पुष्टि हुन्छ । रुसका पूर्वतानाशाह स्टालिनकै शैलीमा पुटिनले आफ्ना विपक्षीविरुद्ध साइबेरियाको दण्ड शिविरमा जाकिदिने, हत्याप्रायास गर्ने, हत्यै गरिदिनेजस्ता क्रूरता देखाउँदै आएका छन् । फरक यति हो- स्टालिनले ठूलो सङ्ख्यामा एकैपटक आफ्ना दुश्मनको सफाया गर्थे, पुटिनले छानीछानी दुश्मनको सफाया गर्छन् ।

युक्रेनमाथि ‘विशेष सैन्य कारवाही’ गरेपछि रुसले पहिलो पटक राष्ट्रपतीय निर्वाचनको आयोजना गर्न लागेको हो । यो चुनावी अभियानमा युक्रेनमा जारी युद्धको आलोचना गर्ने आवाजले ठाउँ नपाउन घामजत्तिकै छर्लङ्ग छ ।उनले सन् २०२० मा संविधान नै संशोधन गराएर आफ्नो कार्यकाल सन् २०३६ सम्म पुग्ने व्यवस्था गरेका थिए । यस्तोमा पुटिनले यो निर्वाचनलाई आफ्नो शक्तिलाई थप मजबुत बनाउने अस्त्रका रुपमा मात्रै प्रयोग गर्ने देखिन्छ ।

अब एकछिन इण्डोनेशियाका निवर्तमान राष्ट्रपति जोको ‘ जोकोवी’ विदोदोको नाम लिएर शक्ति सुदृढीकरण र निर्वाचनको प्रसङ्ग जोड्नु उपयुक्त होला । जोकोवी सन् २०१४ मा पहिलो पटक राष्ट्रपतिमा निर्वाचित भएका थिए । उनले सन् २०१९ मा भएको चुनाव पनि जिते । संसारकै सबैभन्दा ठूलो इस्लामिक मुलुक इण्डोनेशियाको संविधानले कसैलाई पनि दुई कार्यकालभन्दा धेरै राष्ट्रपति बन्ने छुट दिएको छैन । जोकोवीलाई यही समस्या पच्यो । छोरोलाई राष्ट्रपति बनाउँ, उमेर पुगेको छैन, आफू राष्ट्रपतिमा उठौँ, संविधानले दिँदैन । उनले आफ्ना निकटस्थ रक्षामन्त्री प्रोबोवो सुबियन्तोलाई राष्ट्रपतिको उम्मेदवार बनाए ।

उपराष्ट्रपतिको टिकट भने आफ्नै छोरा जिब्रान राकाबुमिडलाई दिए । साँच्चै भन्दा उपराष्ट्रपति बन्न पनि राकाबुमिडको उमेर पुगेको थिएन ।वैधानिक रुपमा उपराष्ट्रपतिको उम्मेदवार हुन ४० वर्ष उमेरहद रहेपनि त्यहाँको

अदालतले विवादास्पद फैसला गरेपछि ३६ वर्षीय राकाबुमिडले सुबियन्तोको अभियानमा उपराष्ट्रपतिको उम्मेदवारी पाए । गत भ्यालेन्टाइन डेमा भएको चुनावमा आफूले जितेको सुबियान्तोले दावी गरेका छन् । पूर्वसैनिक अधिकारीसमेत रहेका सुबियन्तोमाथि अधिनायकवादी शासक सुहार्तोको कार्यकालमा व्यापक मानव अधिकार उल्लङ्घन गरेको आरोप लाग्दै आएको छ । यही आरोपमा अमेरिकाले सुबियन्तोलाई भिसा दिनसमेत अस्वीकार गरेको थियो ।

संसारकै सबैभन्दा ठूलो इस्लामिक मुलुक इन्डोनेसियाको कुरा एकातिर राखेर एकछिन संसारकै चौथो ठूलो इस्लामिक मुलुक बंगलादेशको प्रसङ्ग निकालौँ । बङ्गलादेशले पनि गत जनवरी ७ मा निर्वाचन गरायो । त्यहाँ भएको निर्वाचनको परिणाम पनि अनपेक्षित आएन । विपक्षी दलहरूले बहिष्कार गरेको निर्वाचनमा अवामी लिग पार्टीकी नेतृ शेख हसिना अपेक्षाअनुसार नै विजयी भइन् । त्यहाँ सन् २००९ देखि शेख हसिनाले सरकार चलाइरहेकी छिन् ।

उनले पछिल्ला केही वर्षयता अधिनायकवादी शासन चलाइरहेको आरोप खेप्दै आएकी छिन् । बंगलादेशमा विपक्षी नेताहरू विभिन्न आरोपमा जेल पर्ने क्रम अझै रोकिएको छैन । विपक्षीहरूले उनीविरुद्ध बारम्बार प्रदर्शन र आन्दोलन पनि गर्दै आएका छन् ।

अर्कोतर्फ, कुनै समय चरम गरिबी व्याप्त रहेको बंगलादेशले अहिले हसिनाको नेतृत्वमा तीव्र आर्थिक वृद्धि हासिल गरेको छ ।विश्व बैंकका अनुसार २० वर्षको अवधिमा बंगलादेशका २ करोड ५० लाखभन्दा धेरै जनता गरिबीबाट मुक्त भएका छन् । यही भएर पनि शेख हसिना बंगलादेशी जनतामाफ्न लोकप्रिय रहेको हसिनाका समर्थक बताउँछन् ।

लोकतन्त्र र इस्लामिक देशहरूको प्रसंग उठाउँदा इस्लामको केन्द्रबिन्दु मध्यपूर्व र खाडीका प्रायः सबै देशहरूमा आमिर, सुल्तान, राजा वा राष्ट्रपतिका नाममा सीमित व्यक्ति वा परिवारको हातमा सत्ता छ । साउदी अरब, यू.ई, कतार, ओमन, सिरिया, टर्की, इरान, इजिप्टमध्ये लोकतन्त्रको कुरा गर्नलायक शासन व्यवस्था कुनै देशमा भेटिँदैन ।

राजाकै कुरा गर्दा राजसंस्था भएका दक्षिणपूर्वी एसियाका थाइल्याण्ड र कम्बोडियामा पनि लोकतन्त्र मृतप्रायः छ । अर्को दक्षिणपूर्वी एसियाली मुलुक म्याबन्मारमा सेनाले बारम्बार लोकतन्त्रको घाँटी निमोड्दै आएको छ ।

भियतनाम र लाओस त एकदलीय कम्युनिष्ट देश भइहाले, सिंगापुर पनि औपचारिक रुपमा लोकतान्त्रिक भएपनि व्यवहारिक रुपमा भने एकदलीय शासन नै हो । ऋनाइमा राजाको शासन छ, राजाले आफैँलाई प्रधानमन्त्री बनाएका छन् ।

- खबरहबबाट

कहाँबाट सुरु भयो स्वस्थानी व्रत कथा ?

भक्तपुर । पुष शुक्ल पूर्णिमादेखि माघ शुक्ल पूर्णिमा, एक महिनासम्म श्रीस्वस्थानी व्रतकथा लिने गरिन्छ। यस व्रत विधिमा माधवनारायणको पूजा गरिन्छ भने नेपालीहरूले स्वस्थानीको व्रत कथा सुन्ने गर्दछन्। यो स्वस्थानी कथा कहाँबाट उत्पत्ति भयो भन्ने कुरामा अझै पनि थुप्रै मत रहेका छन्। तर स्वस्थानी कथा भने नेपालमै उत्पत्ति भएकोमा दुई मत छैन। स्वस्थानीको उल्लेख अरु कुनै वेद पुराण तथा अन्य कुनै वैदिक साहित्यमा नभएका कारण यो यहीको स्थानीय कथाको रूपमा चिनिएको छ। सबैभन्दा पुरानो प्रती बि.स १६२९ को संस्कृत भाषाको स्वस्थानी भेटिएको छ। यद्यपि यो भन्दा केही पुराना हस्तलेखित ग्रन्थमा पनि यस्को उल्लेख परेको छ तर पुष्टि भने भएको छैन।

श्री स्वस्थानीको थुप्रै प्रती सन् १९७० को दशकमा भेटिएको थियो। सन् १९७५ देखि २० वर्षसम्म नेपालमा रहेका थुप्रै प्राचीन हस्तलेखित ग्रन्थहरू नेपाल र जर्मन सरकार मिलेर सबैलाई डिजिटलाइजेसन गरिएको थियो। उक्त समूहमा जर्मन सरकारले स्वस्थानीका थुप्रै प्रतिहरू भेटिएको उल्लेख गरिएको थियो। उक्त समयमा जम्मा जम्मी ६२० वटाजति पन्नाहरू रहेको बताइएको थियो। तर आजसम्म पनि

काठमाडौँ उपत्यकाका थुप्रै घरहरूमा यस्ता प्राचिन हस्तलेखित ग्रन्थहरू रहेका छन्। नेपाल जर्मनहरूले पत्ता लगाएका र डिजिटलाइजेसन गरिएको यी ग्रन्थहरू नेपाल अधिराजी भरीवाट संकलन गरिएको थियो। धेरै काठमाडौँ उपत्यका, पाल्पा, गोर्खा, वारावाट संकलन गरिएको थियो भने सुदुरपश्चिमीवाट भने यस्को प्राचीन प्रती फेला परेको थिएन। तर यो यही उत्पत्ति भएका कारण अझ खोजी गरेमा यस अझ प्राचीन पत्रहरू भेटाउन सकिनेछ अनुमान रहेको छ।

यस्को उत्पत्ति कसरी भयो भन्दा यसलाई स्कन्द पुराणको भाग मानिन्छ। यसमा के सम्झनु पर्दछ भने सन् १९७५मा यसको खोजी भयो, त्यस समयमा कुनैपनि शीर्षकमा नभएका तथा मौलिक हस्तलेखित ग्रन्थहरूको केही मात्र व्याक्री पठि स्कन्दपुराण नै हो भनेर टिपाएको थियो। त्यस कारण आजसम्म यो पनि स्कन्दपुराणवाट आएको मानिन्छ। यद्यपि सच्याउनुपर्ने जरुरी देखिन्छ। तर यस्ता ग्रन्थको अध्यन गर्ने लिपि विशेषज्ञहरूको कम भएकाले यस्तो ग्रन्थ बारे थाहा पाउन मुस्किल भएको छ। स्थानीय कथालाई नै लिप्यान्तरण गराएको अनुमान इतिहासविदहरूको रहेको छ। त्यसैले यस्को उत्पत्ति कहेले भयो भन्ने समय यकिनका साथ भन्न सकिँदैन। यद्यपि सर्वप्राचीन स्वस्थानीको प्रति १६ औं शताब्दीको संस्कृत

भाषावाट लेखिएको छ। त्यसपछिका ग्रन्थ भने संस्कृत र नेवारी दुवै भाषामा भेटाएका छन्। र सबैभन्दा पछिल्लो प्रती भने सबै नेवारीमा रहेको छ। उक्त नेवारी पानाहरूमा चित्रहरू

पनि कोरीएको छ। यसवाट हामीले अनुमान गर्न सक्छौ कि चित्र र वुद्ध भएका प्रती भने मैलिक होइन। पहिला संस्कृतमा रहेको यस कथालाई विस्तारै नेवारी भाषा लागिएको हो। यसवाट यसको कालखण्ड पनि निर्धारण गर्न सकिन्छ। नेपाली समाजमा पूर्वमध्य कालसम्म पनि संस्कृत भाषा व्यापकरूपमा बोलिने गरिन्थो। उक्त समयमा नेवारी पनि

बोलिने गर्दथ्यो। त्यसैले यस स्वस्थानी कथा पूर्वमध्य कालदेखि नै सुरु भएको अनुमान गर्न सकिन्छ। तर यी पुस्तकहरूमा सबैभन्दा पुरानो स्वस्थानी सातौं शताब्दीको भेटिएको छ भनेर थुप्रै पुस्तकमा उल्लेख गरिएता पनि प्रमाणको अभावमा देखिन्छ।

तर हालसम्म प्राप्त सर्वप्राचीन स्वस्थानी नैसं.६९३ “इति श्री लिङपुराणे स्वस्थानपरमेश्वर्यया व्रतकथा समाप्त” लेखिएको छ। यसवाट यो लिंग पुराणवाट प्रभावित भएको देखिन्छ र स्वस्थानीमा रहेको भूगोलको वर्णन पनि यसै पुराणवाट थपिएको हो।

अब नेवार समाजमा मात्र प्रचलित रहेको यो स्वस्थानी परम्परा कसरी देशव्यापीरूपमा फैलियो भनेर खोज्दा, यो चलन मोतीराम भट्टको पालादेखि चलेको अनुमान गरिएको छ। उक्त समयमा उनले भानुभक्तका थुप्रै कृतिहरू प्रकाशन गरे र ब्राह्मण वर्गले मात्र नभइकन अन्य जातका मानिसले पनि धार्मिक ग्रन्थ पढ्ने गर्छन् र उपलब्ध रहेका छन् भनी प्रचार गरिएको थियो। यसैवाट प्रभावित भएर नेवार समाजमा प्रचलित रहेको यस कथालाई पनि चर्चामा ल्याएको थियो। त्यहाँ उपरान्त विभिन्नथरिका स्वस्थानीहरू प्रचारमा आउन थाले।

यसै अन्तर्गत यो धार्मिक भएकाले यसका कुरा पुराणसंग जोड्न थालियो।

त्यहाँ उपरान्त यसमा पनि विभिन्न पुराण कथाहरू थपिन थाले। यसको व्यापकता भनि २०२० सालदेखि जब बनारसवाट स्वस्थानी कितावहरू प्रकाशनमा आउन थाले तब त्यहाँ प्रकाशन गर्ने ठाउँमा पद्मपुराण, शिवपुराण, लिंग पुराण र स्कन्द पुराणका थुप्रै अंकहरू थपिए र यो चलन हालसम्म पनि चल्दै आइरहेको छ। प्राचीन प्राप्त ग्रन्थहरूमा यी पुराणका केही अंश भएता पनि अहिलेको जस्तो व्यापक उल्लेख रहेको छैन।

अब यहाँ पाइने कथाहरूको बारेमा चर्चा गरौं। नेवा समाजवाट पाइएका थुप्रै यस्ता पाण्डुलिपिहरूमा गोमा, नवराजको मुख्य कथाहरू रहेका छन्। यद्यपि अठारौं शताब्दीमा गोरखावाट प्राप्त भएको अर्को पाण्डुलिपीमा भने नवराज सँगसँगै महादेव पार्वतीको कथा पनि जोडिएको छ। यस्तै १७औं शताब्दीमा पाल्पावाट प्राप्त भएको कथामा पनि शिव पार्वती, नवराज र लावण्य देशको कथा

परेको छ। त्यस्तै केशर पुस्तकालयमा सोह्रौं शताब्दीको स्वस्थानीमा पनि नवराज, गोमा र लावण्य देशको उल्लेख गरिएको छ। त्यहाँवाट हामीले के भन्न सक्छौ भने नवराज, गोमा र लावण्य देशको कथा भने स्थानीय कथा रहेको छ। तर यस ग्रन्थका पन्नाहरू एकैठाउँमा नभैथुप्रै फरक-फरक ठाउँमा भेटेका कारण यसमा अन्य कथा पनि थप घट हुनसक्ने अनुमान रहेको छ। यस्को व्यापक विकास तराईमा पनि देख्न पाइन्छ। अठारौं शताब्दीको एक मैथली पुस्तकमा स्वस्थानी कथाको नाटक रुप पनि लेखिएको छ। यस्तै भारतको बिहारमा पनि केही नाटमा स्वस्थानिको केही अंश फेला परेकोको छ।

हालसम्म प्राप्त केही प्राचीन हस्थलेखित स्वस्थानीको सुचि:

१.	संस्कृत	६९३/१६२९
स्वस्थानपरमेश्वर्या व्रतकथा	८ वी	१३/४२
२.	नेवारी	७२३/१६५९
स्वस्थानी परमेश्वरीया व्रत	३४ ए	३४४/५
३.	मैथिली	८३१/१७६७
स्वस्थानी परमेश्वरीव्रत चरित्र (नाटक)	१०७ ई	२१४/२
४.	नेपाली	९३०/१८६७
स्वस्थान परमेश्वरका धर्मव्रत	५३ एच	३०/३१
५.	हिन्दी	९९२/१९२९
स्वस्थानी कौतुक (नाटक)	४२ ई	११६१/७
हाल सम्म प्राप्त प्राचीन पत्रको स्थानहरू	१.	७२३/१६५९ ३४ राष्ट्रिय अभिलेखालय ए ३४४/५
२.	७८२/१७१९	२० व्यक्तिगत/१ ई ५१७/४
३.	८१५/१७५२	१३ व्यक्तिगत/भक्तपुर जी २०४/२३
४.	८२४/१७६१	३० व्यक्तिगत/काठमाडौँ ई १५४५/२७
५.	८३४/१७७१	१९ व्यक्तिगत/काठमाडौँ ई १७५०/१८
६.	८७०/१८०७	१४२ व्यक्तिगत/काठमाडौँ ई १२८२/३
७.	८८०/१८१७	७० व्यक्तिगत/पाटन एच २९३/१८
८.	८८२/१८१९	१९ व्यक्तिगत/नाला आइ २७/१७
९.	८८३/१८२०	६८ राष्ट्रिय अभिलेखालय ए १०२१/३
१०.	९०१/१८३८	४१ राष्ट्रिय अभिलेखालय ए १०३०/११

(स्रोत: नभमपफ.अफ)
अध्ययन गर्न चाहानेको लागि यी ग्रन्थहरू नेपाल राष्ट्रिय अभिलेखालयवाट प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

भूउपग्रह निर्माणमा काठको प्रयोग गर्दै जापान

एजेन्सी । जापानले अनौठो कार्य गर्नमा विश्व चर्चित छ । यसपटक जापानी वैज्ञानिकले यस्तो उपलब्धि हासिल गरेका छन् कि यो देखेर सारा विश्व नै चर्कित छ । जापानी वैज्ञानिकहरूले पहिलो उपग्रह बनाएका छन्, जुन काठवाट बनेको छ । यसलाई प्रक्षेपण गर्ने तयारीमा छ । यसलाई लिग्नोसेट नाम दिइएको छ । लिग्नोसेट म्याग्नेलिया काठवाट बनेको हो, जुन अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरिक्ष स्टेशनमा गरिएका प्रयोगहरूमा स्थिर र क्याक-प्रतिरोधी पाइयो । अब यो गर्मीमा अमेरिकी रकेटवाट प्रक्षेपण गर्ने योजनालाई अन्तिम रूप दिईदैछ ।

गार्डियनको रिपोर्टका अनुसार उक्त स्प्याटेलाइट क्योटो विश्वविद्यालय र लुगिड कम्पनी सुमितोमो फोरेस्ट्रीका वैज्ञानिकहरूले संयुक्त रूपमा बनाएका हुन् । स्पेसको लागि काठ जस्ता बायोडिग्रेडेबल सामग्री कसरी प्रयोग गर्ने भनेर जान्न थियो । यसले यी चीजहरूलाई वातावरणमैत्री विकल्पको रूपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ वा सकिँदैन भनेर परिक्षण पनि गर्नु थियो ।

केही वर्ष पहिले जापानी अन्तरिक्ष यात्री र एरोस्पेस इन्जिनियर ताकाओ डोईले भनेका थिए कि पृथ्वीको वायुमण्डलमा पुनः प्रवेश गर्ने बित्तिकै सबै उपग्रहहरू जल्छन् । जसले साना एल्युमिनियम कणहरू बनाउँछन् । यी कणहरू पृथ्वीको वायुमण्डलमा धेरै वर्षसम्म तैरिरहन्छन् । यसले आगामी दिनमा पृथ्वीको वातावरणमा प्रभाव पार्नेछ । यदि तिनीहरू काठवाट बनेका भए, तिनीहरू पूर्ण रूपमा नष्ट हुनेछन् र केही पनि बाँकी रहनेछैन । त्यसपछि मात्र अनुसन्धानकर्ताहरूले काठको उपग्रह बनाउने निर्णय गरे । विभिन्न प्रकारका काठहरू जाँच गरियो । तिनीहरूले पृथ्वीको परिक्रमामा लामो उडानहरू सामना गर्न सक्छन् कि भनेर हेर्न तिनीहरूको क्षमता जाँच गरिएको थियो ।

नमूनाहरू अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरिक्ष स्टेशनमा पठाइयो परीक्षणका लागि नमूनाहरू अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरिक्ष स्टेशनमा पठाइयो । त्यहाँवाट पृथ्वीमा ल्याउनु अघि एक वर्षसम्म परीक्षण गरिएको थियो । काठमा कुनै क्षति नभएको देखेर वैज्ञानिकहरू छक्क परे । अन्तरिक्षमा अक्सिजन नभएकाले काठ जलाउन नसक्ने भएकाले यस्तो भएको वैज्ञानिकको विश्वास छ । यो सड्न सक्ने जीवित वस्तु पनि होइन । अनुसन्धान टोलीका प्रमुख मुराताले भने, ‘हामीले जापानी चेरीलगायत धेरै काठको परीक्षण गर्‍यौं तर म्याग्नेलियाको रुखको काठ उपग्रह बनाउन सबैभन्दा बलियो भएको पाइयो । त्यसैले यसलाई उपग्रह बनाउन प्रयोग गरिएको थियो । यो सफल भएमा आगामी दिनमा भूउपग्रहमा काठको प्रयोगको ढोका खुलेछ । यसवाट धेरै रहस्य बाहिर आउनेछ ।

बंगुर, सुंगुर र बँदेलमा देखापर्ने अफ्रिकन स्वाइन फिभर रोगबारे जानकारी ।

रोज सर्ने मुख्य तरिकाहरू :

- संक्रमित बंगुर, सुंगुर र बँदेलविच प्रत्यक्ष सम्पर्कवाट
- रोगी पशुको प्याल, रगत, मलमुत्र, मासु वा यिनीहरूको लसपसमा आएका दानापानीलगायतका सामग्रीमार्फत्
- रोगी बंगुर, सुंगुर र बँदेलको ओसारपसार र किनबेचमार्फत्
- संक्रमित खोरमा गएको मानिसहरूको कपडा, जुत्ता, चप्पल आदि मार्फत्

मुख्य लक्षणहरू :

- एकै ठाउँमा थुप्रिएर बस्ने / शरीरमा नीलडामहरू देखिने ।
- कानका टुप्पाहरूमा रगत जमेका धब्बाहरू देखिने नाकवाट फिज निकाल्ने ।
- भोकाउने र दानापानी खान छोड्ने,
- उच्च ज्वरो आउने १०४ डिग्री फरेनहाई भन्दा माथि),
- सास फेर्न गाडी हुने, दिसामा रगत देखिने र
- एकैपटकमा धेरै संख्यामा १०० प्रतिशतसम्म) बंगुर, सुंगुर र बँदेलहरू मर्न सक्छन् ।

बच्ने उपायहरू:

- बंगुर, सुंगुर र बँदेलको खोरमा मानिसहरूको अनावश्यक आवतजावत नगरौं ।
- होटल, रेष्टुरेन्टवाट फालिएका खानेकुरा बंगुर, सुंगुर र बँदेललाई राम्रोसँग पकाएर मात्र खुवाऔं ।
- बंगुर, सुंगुर र बँदेल थुनेर मात्र पालौं ।
- घरपाल्वा बंगुर र सुंगुरलाई जंगली बँदेलसँग सम्पर्क हुन नदिऔं ।
- रोगी बंगुर, सुंगुर र बँदेलको मासु सुकूटी तथा वातावरणमा भाइरस लामो समयसम्म बाँच्ने भएकोले मरेका बंगुर, सुंगुर र बँदेललाई गहिरो खाडल खनी गाडौं ।

पशु सेवा विभाग, हरिहर भवन
फोन नम्बर: ०१-५५२९६१०/
०१-५५२५४७८/०१-५५२२०५६

स्रष्टा पदयात्राको ७९औं शृङ्खला सम्पन्न

-जयराम बिडारी
काठमाण्डौ । थानापति सेवा समाज शिवपुरी गाउँपालिका-८ नुवाकोटको निमन्त्रणामा स्रष्टा पदयात्रा टोलीको थानापति दामचन्द्रमाला देवी मन्दिर, घट्टेदेवी (पञ्चकुमारी) मन्दिर,कोप्चे (ठूलो छहरे भर्ना) र लोके भर्नाको अवलोकन भ्रमण गरी ७९ औं श्रृङ्खला सम्पन्न गरिएको छ । सदाभै रचनात्मक गतिलाई गतिमान तुल्याउन डाँडापाखा हेर्दै प्रकृतिको सन्निकटमा रमाउँदै लेखनको मानस प्रयोगशालामा परिक्षण गर्दै पाठक तथा साहित्यानुरागीमा पस्कने पदयात्रीको सार्थक प्रयासलाई निरन्तरता दिइएको हो ।

उक्त पदयात्राका लागि ठूलो संख्यामा साहित्यकार, पत्रकार लेखकहरुको समूह उपत्यकाका विभिन्न स्थानबाट सामाखुशी चोकमा भेला भई रिजर्व गरिएको बसद्वारा नुवाकोटको शिवपुरी गाउँ पालिका ८ स्थित काफलडाँडा पुगेका थिए भने उक्त टोलीलाई थानापति सेवा समाजका अध्यक्ष होमनाथ थपलियाले पुष्पगुच्छा अर्पण गर्दै स्वागत गरेका थिए । पदयात्री टोलीलाई स्वागत गर्दै अध्यक्ष थपलियाले स्थानीय स्तरमा यतिघेरै लेखक साहित्यकारहरुको टोलीलाई स्वागत गर्न पाउँदा हर्षविभोर भएको बताउँदै स्थानीय धार्मिक, सामाजिक,सांस्कृतिक र जनजीवनमा आन्तरिक पर्यटनको प्रचुर सम्भावनालाई साहित्यको माध्यमबाट प्रचार प्रशारमा यथेष्ट उपलब्धि हासिल हुने विश्वास व्यक्त गरेका छन् ।

स्रष्टा पदयात्री टोलीले काफलडाँडाबाट पैदल हिंडेर शिवपुरी गाउँपालिकाको वडा नम्बर ०८ स्थित घट्टेदेवी (पञ्चकुमारी) माताको दर्शन गरेका थिए । उक्त मन्दिरका

बारेमा ऐतिहासिक लेखोट टिपोट केही नभएता पनि जनश्रुतिमा आधारित गाउँका कुनै एक धार्मिक पुरुषलाई राती सपनामा देवी प्रकट भई मलाई मन्दिर बनाई राख्नु भन्ने आदेश क्रमशः पाँच पटक भएकोले बताइएनुसारको स्थानको पहिचान गरी स्थानीय पानीघट्ट रहेको स्थानमा देवीको मूर्ति स्थापना गरि पूजाआजा गर्न थालिएकोले घट्टेदेवी (पञ्चकुमारी) नामाकरण भएको कुरा मन्दिर व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष पदमप्रसाद थपलियाले जानकारी गराए भने समाजका महासचिव पुरुषोत्तम थपलियाको पहलमा उक्त स्थानमा आवश्यक भौतिक पूर्वाधारको निर्माण गरी पिकनिक स्पोटको व्यवस्था समेत गर्न लागिएको कुराको जानकारी गराएका छन् ।

स्रष्टा पदयात्री टोलीलाई स्थानीय सफल पाहुना घरमा थानापति सेवा समाजको पहलमा सहभोजनको व्यवस्था गरिएको थियो । सहभोजन पश्चात स्रष्टा पदयात्री टोलीले पहिलो चरणको रचनावाचनको कार्यक्रम सोही होटलको प्राङ्गणमा गरिएको थियो । सो अवसरमा स्रष्टा पदयात्री एन. बि. जनकपुरी,अप्सरा ढकाल,रुवि सत्याल,तथा वासुदेव गुरागाई 'पिँडालु पण्डितले आ-आफ्ना रचना वाचन गरेका थिए ।

पदयात्री टोलीलाई स्थानीयस्तरमा शिवपुरी गापा अध्यक्ष गोविन्द प्रसाद थपलिया,शिवपुरी ८ का वडाध्यक्ष केशव रिजाल तथा जनज्ञान मावि व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष हरि सिटौलाले कार्यव्यस्तताको बावजुद बाटोमै गाडी रोकेरै भएपनि न्यानो स्वागत गरेका थिए भने गैह्रीगाउँ सानिपिपल हुँदै यात्रारत पदयात्रीहरुलाई स्थानीय कृष्ण थपलिया तथा उनकी पत्नी राधिका थपलियाले दही वितरण

गरेकाले सुकेको आतमा त्राण भरिएको महसुस गरी पदयात्री टोली पुलकित भएका थिए । आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको प्रचुर सम्भावना रहेको सानो छहरे (कोप्चे भर्ना) र ठूलो छहरेका नामले परिचित (लोके भर्ना) लाई मनको समिपमा गहिरो रुपमा चित्रण गरी आनन्दानुभूतिमा रम्यै रमाउँदै फर्किने क्रममा पदयात्री टोलीलाई अर्का स्थानीय जीतबहादुर तामाङले चिया खुवाएर न्यानो आतिथ्यता दर्शाएका थिए । स्थानीय पार्वती थपलिया समेतले पदयात्रीहरूसंग सहयात्रामा सहभागी हुँदै स्रष्टाहरुलाई छहरा र भर्ना अवलोकनका लागि साथ दिएकी थिइन् ।

पदयात्रा टोली थानापति दामचन्द्रमाला पुगी स्थानीय बालन (खैजडी भजन) समूहसंगको सहकार्यमा पदयात्री डा. बालचन्द्र मिश्रले बालन गाई स्थानीय समेतको मन जितेका थिए भने सो अवसरमा अर्का पदयात्री अनिता कोइराला तथा खोलाघरे साहिलोद्वारा आफ्ना सृजना पस्कनुका साथै सो अवसरमा स्रष्टा पदयात्रा टोलीका संयोजक शीतल गिरीद्वारा लेखक,साहित्यकार तथा पत्रकार हरुको समूहको यस्ता पदयात्रा भ्रमणले स्थानीयसंगको जनजीविका एवं संस्कार संस्कृतिको महत्ता र अवस्थाका बारेमा आफ्ना लेखनका माध्यमबाट प्रशारीत गरेर आन्तरिक पर्यटनको उन्नयनमा सघाउ पुग्न जाने कुरा व्यक्त गरेका थिए । सो अवसरमा मन्दिर व्यवस्थापन समितिका तर्फबाट स्रष्टा पदयात्री टोलीलाई प्रसादस्वरुप भोजनको व्यवस्था गरेर विदाई गरिएको थियो ।

कार्यक्रममा स्रष्टा पदयात्रा टोलीका तर्फबाट संयोजक शीतल गिर ,महासचिव गडगा भेट्टावल,साहित्यकार खोलाघरे साहिलो,थानापति सेवा समाजका महासचिव तथा स्थानीय संयोजक पुरुषोत्तम थपलिया,लगायत पदयात्रीहरु प्रमोद स्नेही, वाशुदेव गुरागाई 'पिँडालु पण्डित' ,विमल अर्याल,डा.बालचन्द्र मिश्र, एन.बि. जनकपुरी, डा. शशि थापा पण्डित,गोविन्द नेपाल,दीपक भेट्टावाल ' दीपसागर' सुशील कुमार थपलिया , विनोद नेपाल,रुवि सत्याल,अप्सरा ढकाल, माधवलाल श्रेष्ठ,वासुदेव ठकुरी,सुमन पुडासैनी, 'मित्र' नानीबाबा अधिकारी,राधा वोहरा, सुभाषचन्द्र पौडेल 'भीमफेदिया' , त्रिभुवनचन्द्र वाले,जनकराज कंडेल,गङ्गा आचार्य सेढाई, शोभा सरभ,सुभाष ढुंगेल,अनिता कोइराला, लगायत सयौं स्थानीयवासीको समेत सहभागिता रहेको थियो ।

आदिवासीको सवाल समावेश गर्न संवैधानिक आयोगहरुको जोड

काठमाडौं । राष्ट्रिय योजना आयोगले घोषणा गर्न लागेको १६ औं योजना (२०८१-८६)मा आदिवासी जनजातिका सवालहरुलाई सम्बोधन गर्नु पर्नेमा संवैधानिक निकायका प्रमुख तथा आदिवासीजन्य संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरुले जोड दिनु भएको छ ।

राष्ट्रिय योजना आयोगले १६ औं योजनाको खाका अवधारणापत्र मार्फ सार्वजनिक गरिसकेको परिप्रेक्षमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग लगायतकासंवैधानिक निकायका प्रमुखहरुले आदिवासीका सवाल योजनामा समावेश गर्न जोड दिएका हुन् ।

आदिवासीको मानव अधिकार सम्बन्धी वकिल समूह (लाहर्निप)को समन्वयमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, आदिवासी जनजाति आयोग र थारु आयोगको संयुक्त आयोजनामा भएको आदिवासी जनजातिको विकास एजेन्डा विषयक अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रममा बक्ताहरुले सो धारणा राख्नु भएको हो ।

थारु आयोगका अध्यक्ष विष्णु चौधरीको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका अध्यक्ष तप बहादुर मगरले विकासका नाममा आदिवासी जनजातिको मानवअधिकार हनन् भइरहेकोले अब बन्ने पञ्चवर्षिय योजनामा मानव अधिकारको रक्षा गर्ने कार्यक्रम आउनु पर्ने बताउनु भयो ।

उहाँले मानव अधिकार आयोग सहितका संवैधानिक आयोगले राष्ट्रिय योजना आयोगलाई दिएको सुझाव आगामी योजनामा समेटिने अपेक्षा गर्नु भयो । 'राष्ट्रिय निकुन्ज, आरक्षलगायतमा समस्या देखिएको छ, विद्युत र विद्युत प्रसारण लाइन विस्तार गर्दा पनि आदिवासीहरूसंग परामर्स नगरिएकाले असन्तुष्टि देखिएको छ ।' उहाँले थप्नु भयो -'आगामी योजनामा यस्ता समस्या नआउने गरी योजना बनाउनु पर्छ ।'

अध्यक्षको आसन बाट थारु आयोगका अध्यक्ष विष्णु चौधरीले आदिवासीको एजेन्डा

राज्य संरचनालाई थाहा नभएको कुरा गलत भएको बताउनु भयो । थारु लगायत आदिवासी जनजातिको कुरा सरकारलाई थाहा छ, तर नीति, कार्यक्रम र योजनामा आउन नसक्नु विडम्बनापूर्ण रहेको बताउनु भयो ।

संविधानमा नै व्यवस्था भएको बहुभाषिक शिक्षा, समावेशी र समानुपतिक जस्ता आधार भूत कुरा पनि व्यवहारमा आउन नसकेकोमा दुःख व्यक्त गर्दै देश संघिय प्रणालीमा गए पनि एकात्मक व्यवस्थाको अवधारणा नै कार्यन्वयन भइरहेको बताउनु भयो ।

कार्यक्रममा नेपालका लागि अष्ट्रेलियन राजदुत फेलिसिटि भोल्कले नेपालमा रहेको विविधता र आदिवासी ज्ञानबाट आफू प्रभावित भएको बताउनु भयो । विकास गर्दा मौलिक ज्ञान प्रणालीको माध्यमबाट विकास गरे नै दीगो हुनेमा आफू विश्वस्त रहेको बताउनु हुँदै छलफल र अन्तरक्रियाले समस्या समाधान गर्न सजिलो पर्ने बताउनु भयो ।

यस अघि स्वागत भाषण गर्दै लाहर्निपका उपाध्यक्ष तथा अधिवक्ता शंकर लिम्बुले सडक विस्तार, विद्युत गृह, प्रसारण लाइन, निकुन्जहरुबाट आदिवासीको थाकथलो अतिक्रमण भएको र उनीहरु विस्थापित भइरहेको बताउँनुभयो । विस्थापनसँगै आदिवासीको प्रथा, परम्परा, भाषा, संस्कृति पनि लोप गराएको आरोप लगाउनु भयो । १५ योजनाका लागि आदिवासीका विभिन्न सुझावहरु योजना आयोगले सम्बोधन नगरेको बताउनु हुँदै ती सुझावहरु अहिले पनि सान्दर्भिक रहेको बताउनु भयो ।

आदिवासी जनजाति आयोगका सदस्य डा. मीन श्रीसले आदिवासीको परम्परागत ज्ञानलाई नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्नका लागि भाषा तथा संस्कृतिका विषयलाई विद्यालय देखि विश्वविद्यालयसम्मको शैक्षिक कार्यक्रममा समेट्नु पर्ने बताउनु भयो ।

आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानका उपाध्यक्ष गोकुल घर्ती मगरले संवैधानिक प्रावधान र अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धता अनुसार आदिवासीको अधिकार सकाराी दस्तावेजमा समेट्न सुझाव दिनु भयो ।

कार्यक्रममा लाहर्निपका अध्यक्ष दिनेश घले, राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति महिला महासंघकी महासचिव शोभा सुनुवारलगायतले बोल्नु भएको कार्यक्रममा राष्ट्रिय योजना आयोगका सदस्यहरु आउने भनिए पनि अनुपस्थित रहनु भयो ।

१६ औं योजनाका अवधारणा पत्र राष्ट्रिय योजना आयोगले सोह्रौ योजनाको अवधारणापत्र सार्वनिक गरिसके पछि यो छलफल भएको हो । २०८० साल साउनमा नै योजना आयोगले १६ औं योजनाको अवधारणा पत्र सार्वजनिक गरिसकेको छ । आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा नीति कार्यक्रममा समट्ने गरी आएको अवधारणापत्रमा सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धिलाई जोड दिइएको छ ।

राजनीतिक, प्रशासन र न्यायिक क्षेत्रमा सुशासन कायम गर्ने, स्वास्थ्य, शिक्षा, रोजगारी, आवास तथा अन्य क्षेत्रमा सामाजिक न्याय स्थापित गर्ने र मानवीय जीवनमा र अर्थतन्त्रमा समृद्धि ल्याउने सोह्रौ योजनाको उद्देश्य राखिएको छ ।

कार्यक्रममा सो अवधारणापत्र माथि कुनै पनि बक्ताले चर्चा गर्नु भएन । अवधारणा पत्रमा विकास कार्यक्रममा आएको अवरोधको चर्चा गरिएको छ । अवधारणा पत्रमा त्यस्ता अवरोधलाई पहिचान गर्ने उल्लेख गरेको छ ।

योजना आयोगले राष्ट्रिय विकास परिषदमा पनि १६ औं योजनाको मस्यौदा पेश गरिसकेको छ । पेश गरिसकेको मस्यौदामा आदिवासी जनजातिको सवाल भने कतै समेटिएको छैन । इन्डिजियस भ्वाइस

वाफ महिला च्याम्पियनसिपमा नेपालको विजयी सुरुवात

काठमाडौं - उत्कृष्ट पहिलो हाफको मद्दतले वाफ महिला च्याम्पियनसिप अन्तर्गत समूह चरणको पहिलो खेलको नेपालले सिरिया माथि जित हात पारेको छ । साउदी अरेबियाको राजधानी रियाद स्थित किंग अब्दुल्लाह स्पोर्ट्स सिटी रिजर्व स्टेडियममा नेपालले सिरिया माथि ४-१ को जित निकाल्न सफल भएको हो ।

नेपालका लागि अमिषा कार्की, अनिता बस्नेत, सावित्रा भण्डारी (साम्बा) र रेखा पौडेलले समान एक एक गोल गरेका हुन् । खेलको सुरुवातदेखि नै नेपाल खेलमा हावी भएको थियो । सुरुवाती समयमा साम्बातिर केन्द्रित भएको नेपाली अग्रपंक्तिले लगातार आक्रमण बुनिरहेको थियो । मिडफिल्डमा प्रिती राई उच्च लयमा देखिरहेकी छन् । नेपालले लगातार सिरियन टोलीबाट गल्तीहरू गराइरहेको थियो ।

दोस्रो मिनेटमा पूजा रानाको लामो पास सिरिया गोलरक्षक रनिम लतफले फुस्काएपनि त्यहाँ कुनै खतरा रहन सकेन । सातौं मिनेटमा प्रिती राईको लड रेन्ज प्रहार पोस्टको दिशामा रहन सकेन । अर्को मिनेटमा गीता रानाको लामो बलले पनि साम्बालाई भेटाउन सकेन । सोही मिनेटमा प्रिती राईको क्रससम्म पनि साम्बा पुग्न सकिनन् ।

१०औं मिनेटमा नेपालले खेलमा अग्रता लिन सफल भयो । डिफेन्डर मयर अलुशले बल सिधै प्रिती राईको खुट्टामा दिएपछि उनको प्रहार ब्लक हुन पुग्यो । तर बल बक्स भित्र खाली रहेकी अमिषा कार्कीको खुट्टामा पुगेपछि उनले शक्तिशाली प्रहार गर्दै खेलमा नेपाललाई अग्रता दिलाइन् ।

त्यसपछि पनि नेपालले लगातार आक्रमण बनिरह्यो । १२औं मिनेटमा प्रितीको अर्को लड रेन्ज प्रहार लतफले बचाइन् । सोही कर्नर किक्मा नेपालले दोस्रो गोल गर्न सफल भयो । अनिता बस्नेतले प्रहार गरेको कर्नर किक सिधै गोलमा परिणत भएको थियो ।

१९औं मिनेटमा नेपालले खेलको तेस्रो गोल गर्यो । प्रितीले आफ्नै हाफबाट खेलेको छरू-पासमा गरेको पहिलो प्रहार लतफले बचाएपनी बल उनकै खुट्टामा रह्यो । त्यसपछि उनले खेलेको पासमा साम्बाले सहजै गोल गर्न सफल भइन् ।

तेस्रो गोलपछि भने खेलमा नेपालको प्रभुत्व घट्दै गयो । तर नेपालका लागि खतरा भने बन्न सकेन । ३३औं मिनेटमा नेपाली गोलरक्षक एन्जिला तुम्बापो सुब्बाले सहज बल समात्न नसक्दा खतरा बनेको थियो । तर उनले दोस्रो पटकमा बल समात्न सफल भइन् ।

३८औं मिनेटमा साम्बाको प्रहार लतफले बचाउन सफल भइन् । अमिषाको पासमा उनले एक डिफेन्डर छक्क्याएर गरेको प्रहार लाइनभन्दा अगाडि आएकी लतफले बचाइन् ।

४३औं मिनेटमा गोलकिपर एन्जिलाको गल्तीमा नेपालले गोल खान पुग्यो । नोर मुस्ताफाको फ्रि-किक समात्ने क्रममा उनले बल नियन्त्रणमा लिन नसक्दा बल गिता रानालाई लागेर पोस्ट भित्र जान पुग्यो ।

४८औं मिनेटमा मुस्ताफाको लड रेन्ज प्रहार एन्जिलाले सहजै समातिन् । ६०औं मिनेटमा केही सेकेन्डको अन्तरालमा साम्बाले दुई अवसरको सदुपयोग गर्न सकिनन् । पहिलो प्रहार लतफाले बचाएकी थिइन् भने दोस्रो प्रहार पोस्टको केही टाढाबाट बाहिरिएको हो ।

६२औं मिनेटमा साम्बाले बक्स बाहिर बल खोसेर गरेको प्रहारमा पुनः लतिफा बाधक बनिन् । ६७औं मिनेटमा साम्बाले क्रसवारमा प्रहार गरिन् । पूजाको क्रसमा साम्बाको प्रहार क्रसवारमा लागेर फर्कियो । रिवाउन्डमा उनको फ्रि-हेडर भने पोस्टमाथि जान पुग्यो ।

अर्को मिनेटमा नेपालले खेलको चौथो गोल गर्यो । साम्बाको क्रसमा रेखा पौडेलले बक्स भित्रबाट गोल गर्दै नेपालको अग्रता पुनः तीन गोलको बनाइन् ।

८९औं मिनेटमा अमिषाले पाँचौं गोल गर्ने अवसर खेरा फालिन् । बक्सको छेउमा खाली रहेको अवस्थामा गरेको प्रहार पोस्टको दिशामा रहन सकेन । इन्ज्युरी समयको पहिलो मिनेटमा साम्बाको प्रहार पुनः

प्रत्येक सोमबार भक्तपुरबाट प्रकाशित हुने

स्टार एक्सप्रेस

साप्ताहिक खोजी खोजी पढौं ।

R. P. ELECTRONICS
Madhyapur Thimi-4, Shankhadhar Chowk
Ph. 01- 5093396, Mo. 9841300905, 9851169858

अर्थतन्त्र लयमा आएको भए राजस्व संकलन राम्रो हुनुपर्थ्यो तर तथ्यांकले त्यस्तो देखाउन्न । कतिपय महत्वपूर्ण भन्सार बिन्दुबाट लक्ष्यको आधा पनि भन्सार राजस्व उठेको छैन । उद्योग, व्यापारका क्षेत्रमा सुधार हुनुपर्ने तर भएको देखिएको छैन । यसले उद्योग,

मध्यपुर थिमि क्षेत्रका शिक्षाकर्मी, संस्कृतिकर्मी एवं सम्पदाकर्मीहरु प्रा.रामकृष्ण दुवाल, ई.राजेन्द्र श्रेष्ठ, बुद्धिकुमार घो, धर्मसुन्दर बज्राचार्य, ओम नरहरि श्रेष्ठ लगायतका स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माता एवं प्रशिक्षकहरुले शिक्षकहरुलाई प्रोजेक्टर मार्फत प्रशिक्षण दिएका थिए।

अधिकारकर्मी गौरी प्रधानले
मानवअधिकारका सवालले
बालबालिकाका समस्यालाई
सम्बोधन गर्न नसकेको बताउँदै
बाल बालिकाका सबालमा

सुनिल प्रजापतिले समाजको क्रान्तिकारी परिवर्तनका निम्ति काम गर्दा आफ्नो ज्यान आहुति गर्नेहरुलाई मात्र शहीद भएको बताउँदै सरकारले जथाभावी शहीद घोषणाले शहीदको अपमान भएका धारणा व्यक्त गरे । उनले २०४६ सालको जनआन्दोलनपश्चात पंचायती व्यवस्था समाप्त भए पनि नयाँ रुपमा पञ्चहरुले नै शासन र शोषण गरिरहेको जिकीर गरे ।

भारतेले गतवर्ष पक्राउ गरेको ए
गरेको छ । सो परेवा चीनले पठाएको
राखिएको थियो । परेवाका पञ्जामा दुईव
र अर्को आत्मनियमका थिए । साथै परेव
लेखिएको थियो । तर जाँचका क्रममा
नभई ताइवानमा एउटा उडान प्रतियो
पुगेको तथ्यको खुलासा भएको थियो ।

सो कार्यक्रमको आकर्षक सहजीकरण शिक्षक यमबहादुर ज्योतिले गरेका थिए भने अध्यक्षता विद्यालयका प्रधानाध्यापक केशव पनेरूले गरेका थिए ।

भारतले गतवष पक्राउ गरेको एउटा परेवालाई ८ महिना कैदमा राखेर रिहा गरेको छ । सो परेवा चीनले पठाएको आशंका गरेर पक्राउ गरी पशु अस्पतालमा राखिएको थियो । परेवाका पञ्जामा दुईवटा रिंग बाँधिएका थिए । जसमा एउटा तामा र अर्को आल्मिनियमका थिए । साथै परेवाको प्याँखको मुनिपट्टि चिनिया भाषामा केही लेखिएको थियो । तर जँचका क्रममा सो परेवा चीनले जासूसीका लागि पठाएको नभई ताइवानमा एउटा उडान प्रयोगिगतामा सामेल भएको र उड्दैउड्दै भारत पुगेको तथ्यको खुलासा भएको थियो । एजेन्सीको सहयोगमा

गौतम बुद्ध म्युजिक एण्ड फिल्मस अवार्ड-२०८०: टप-५ नोमिनेशनको प्रमाणपत्र वितरण

काठमाडौँ । पहिलो संस्करणको गौतम बुद्ध म्युजिक एण्ड फिल्मस अवार्ड-२०८० को टप-५ नोमिनेशन प्रमाणपत्र वितरण गरिएको छ । यस अवार्डका उत्कृष्ट पाँचमा परेकाहरूलाई बुधवार काठमाडौँको राष्ट्रिय नाचघर,जमलमा एक कार्यक्रम गरी कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि वागमती प्रदेशका आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री बहादुरसिंह लामाले प्रमाणपत्र प्रदान गरेका हुन्।

“अग्रजलाई सम्मान,नयाँलाई प्रोत्साहन,मौलिक गीत संगीत,कला संरक्षण हाम्रो अभियान” भन्ने मूल नाराका साथ वि.एस.के. एक्टिभ नेपाल प्रोडक्सनले आयोजना गरेको यस गौतम बुद्ध म्युजिक एण्ड फिल्म अवार्डमा चलचित्र, लोकदोहोरी, आधुनिक, राष्ट्रिय गित पप, गित म्हेन्दोमाया,गित तामाङ सेलो,देउडा लगायत विभिन्न विधाका गायक,गायिका,शब्द रचनाकार,संगीतकार,म्युजिक भिडियो निर्देशक, फिल्म निर्देशक मोडल,नायक,नायिका गरी ३८ विधाका सम्पूर्ण प्रतिस्पर्धी कलाकारहरूलाई प्रमाणपत्र वितरण गरिएको हो। सम्पूर्ण प्रतिस्पर्धी कलाकारहरूलाई निर्णायक मण्डलका सदस्यहरूले मूल्यांकन गरेर सर्वोत्कृष्ट ५ छानेका हुन्। निर्णायक मण्डलको प्रमुख भूमिका ढिका गुरुङले निर्वाह गरेका थिए भने अन्य सदस्यहरु राजु खड्का,जि पुन,दिपक लामा,रोशन फ्युवा लामा,रेशम विश्वकर्मा,निमा पाखुन तामाङ थिए। कार्यक्रममा विशिष्ट अतिथिका रुपमा तारकेश्वर गाउँ पालिका वडा नं १ का अध्यक्ष चक्र बहादुर तामाङ,विशेष अतिथिहरुमा, तरुण दल तारकेश्वरका अध्यक्ष बुद्धि तामाङ,शुशिल वाइवा, पुर्खा जित राई तामाङ चल चित्रसंघका उपाध्यक्ष विनयक तामाङ उपस्थित थिए। त्यस्तै मिस तामाङ- २०२३ याङ्गी पसड वाइवा,चलचित्र निर्माता आदर्श पौडेल, मिशेष गुरुङ २०२२ निलम गुरुङलाई कार्यक्रममा सम्मान गरिएको थियो।

सर्वोत्कृष्ट-५ मा कुन विधामा को कलाकार?

१.. सर्वोत्कृष्ट राष्ट्रिय गीत गायिका महिला गीता पाण्डे - राष्ट्रिय एकता
२. सर्वोत्कृष्ट चलचित्र निर्देशक राज किङ वाइवा - प्रड्ना, भुवन स्याङ्बो-इहो
३ सर्वोत्कृष्ट चलचित्र अभिनेता शिङ्गा वि तामाङ - टु, सोनम तामाङ - टु, रितुराज पाखिन - काक्रे र खगेन्द्र श्रेष्ठ - बालापन
४. सर्वोत्कृष्ट चलचित्र अभिनेत्री युजिला मोक्तान - टु, सुनिता लुङ्वा - काक्रे र शान्त लामा - हिमालकी रानी
५.. एकल नामिनेसन भरत कुमार मल्ल- सर्वोत्कृष्ट चलचित्र - टुहरा खगेन्द्र कुमार थिङ-सर्वोत्कृष्ट कलाकार - जारी
रमेश स्याङ्तान - सर्वोत्कृष्ट सह अभिनेता - ग्याल्बो राजा
संगिता तितुङ- नयाँ सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्री - ग्याल्बो राजा
बाबु तामाङ -फाइट निर्देशक - अल्लारे जेबन
रेशम कुमार. श्याउली तामाङ - सर्वोत्कृष्ट सहायक निर्देशक - उस्ताद जी
रेशम कुमार श्याउली तामाङ - सर्वोत्कृष्ट सहायक छायांकन - दर्बुङ
सन्धु लामा - सर्वोत्कृष्ट छायांकन - ग्याल्बो राजा
६. सर्वोत्कृष्ट म्हेदोमाया गायिका महिला रिचा बुलुन तामाङ - रातो रिबना र सीता लामा - कौले नम्सा
७. सर्वोत्कृष्ट नयाँ म्हेदोमाया गायिका सञ्जु लामा - ख्यालमाया, मिना लोप्चन - गढीगाड र शान्ति लोप्चन - सेलगांग लार्क्याप्ला
८. सर्वोत्कृष्ट म्हेदोमाया गायक रमेश गोम्जा - ल्होछार खमाम, मरिचमान तामाङ एम.आर.सी - छिरके मिर्के, वाङ्च्यु पासाङ - म्हेंदोमाया स्याउ, आरम्भ तामाङ - सिंगापुर की लाहुरे
९. सर्वोत्कृष्ट नयाँ म्हेदोमाया गायक दिलमान तामाङ - हयाङ्ला संस्कृति, दुर्गा बहादुर तामाङ - गढीगाड, सूर्य लामा - रातो रातो गुलाफ
१०. सर्वोत्कृष्ट म्हेदोमाया मोडल महिला सुनिता वाइवा - ल्होछार खमाम, ममता तामाङ - सिंगापुर की लाहुरे, ननिता हिमरुङ - कौसी जोरी
११. सर्वोत्कृष्ट नयाँ म्हेदोमाया मोडल महिला अन्जु तामाङ पाल्मो - ओई पाल्मो ओई डोल्मो, अनिशा तामाङ - ऐ फोटो , डोल्मा शेर्पा - सेलगाड लार्क्याप्ला
१२. सर्वोत्कृष्ट म्हेदोमाया मोडल पुरुष दुर ब्रेभ माम्बा - ल्हापसाङ्गरपो योङ्पाला, एम.वी. गुरुङ - कत्ती राम्मी, रमेश लोप्चन - सोनम ल्होछार, सुरज लामा - महिन्द्र माली ग्याङ
१३. सर्वोत्कृष्ट म्हेदोमाया निर्देशक एमवी गुरुङ- गोच्चा म्याप्सी, जोन राई- ल्होछार खमाम, सिंग

बहादुर तामाङ - १४. सर्वोत्कृष्ट सेलो गायक प्रकाश वाइवा - ब्रेल्साङ्लाई म्हाञ्जी, विक्रम लामा - बुलेट वाइक २, टिका बम्जन - तामाङको छोरो
१५. सर्वोत्कृष्ट नयाँ सेलो गायक सुलभ तामाङ - सैलुङे मैछ्याङ, विजय दोड तामाङ - छम छम अटौले, सूर्य लामा - घुम्तीको बटो
१६. सर्वोत्कृष्ट सेलो मोडेल पुरुष रामसिङ तामाङ (प्रबल)-भेटाइमा भयो, अमृत तामाङ जिग्री - आम्मेले ज्यान
१७. सर्वोत्कृष्ट नयाँ सेलो मोडेल पुरुष सुदीप लामा - खासद बजार, उपेन्द्र खड्का - धाडिङ्गे च्याङ्वा
१८. सर्वोत्कृष्ट नयाँ सेलो गायक महिला मुना तामाङ - काहाको होला दिदी बहिनी, विपना तामाङ - करवती २, पूणामा गोले - हिमाली गाँउको
१९. सर्वोत्कृष्ट सेलो मोडेल महिला प्रमिला तामाङ - तोर तोर ल्हाला, मनिका तामाङ - ह्याङ्ला रिम्टिम, गंगा योञ्जन - चुम चुम भकी, मनिपा तामाङ - यम्बुला लभ डांडा, यमुना मगर - धाडिङ्गे च्याङ्वा
२०. सर्वोत्कृष्ट गीतकार र संगीतकार मुना तामाङ-कहाको होला दिदी बहिनी, लिली योञ्जन-लेकैमा फुल्ने
२१. सेलो गीत को सर्वोत्कृष्ट निर्देशक म्लाङ्सिङ तामाङ - देन्वा माया, राजकिङ वाइवा - खुकुरी होइना, रेशम कुमार श्याउली तामाङ - ल्हानन् दुखा, देव दोर्जे लामा - सिरबन्दी
२२. सर्वोत्कृष्ट आधुनिक गीत गायक शिभ परियार - भाटभटी मुटु पोली रहेछ, विशाल योञ्जन - छडी गयो, वावर गिरी- फिम फिम परेली, भीम बहादुर तामाङ - सातै मूल
२३. सर्वोत्कृष्ट नयाँ आधुनिक गायक प्रचण्ड बाबु राई - अमेरिकामा ब्रेक फास्ट गरौला, सुनिल तामाङ - तिम्रो मेरो नौमा, प्रचण्ड बाबु राई - दिल खोलेरा कुरा गरौला
२४. सर्वोत्कृष्ट आधुनिक गायिका महिला रानी शाक्य - चैनै जो, नीता आचार्य - फिम फिम परेली, प्रति रिमाल - पौडर क्रीम ले
२५. सर्वश्रेष्ठ नयाँ आधुनिक रचनाकार हरि लम्सल-अमेरिकामा ब्रेक फास्ट गरौला, शंकर थापा स्माइल - फिम फिम परेली
२६. सर्वोत्कृष्ट देउडा गायक गोर बहादुर कार्की - चाङखेलीको छाया, २७. सर्वश्रेष्ठ नेपाली पप गायिका महिला माण्डवी त्रिपाठी - पैजन वाला, सरिता राई-कपुरी का
२८. सर्वोत्कृष्ट नेपाली आधुनिक पप गायक पुरुष सरराम राई-चाहना बधिगो, रमेश गोम्जा - कान्छिले नाच्दामा
२९. सर्वोत्कृष्ट नयाँ नेपाली आधुनिक पप गायक पुरुष सन्देश लामा (यमबहादुर तामाङ) - खुकुरी मैले हाने, सुनिल तामाङ - माया सुस्तारी , अनिल तामाङ - बदला
३०. सर्वोत्कृष्ट ध्वनि इन्जिनियर पप गीत गोविन्द सोनी - जनम जनम
३१. सर्वोत्कृष्टसंगीत रचनाकार पप गीत शिresh थापा - ह
३३. सर्वोत्कृष्ट मोडेल पप गीत शिresh थापा - तिता मिठा, अस्तिक कार्की - किन यस्तो लाग्छ
३४. सर्वोत्कृष्ट मोडेल पप गीत महिला सुशीला तामाङ - माया सुस्तारी, समिक्षा - किन यस्तो लक्छ
३५. सर्वोत्कृष्ट लोक दोहोरी गायिका महिला सिमा नेपाली - कैदी, कमला थापा - सोह्र सत्तराम
३६. सर्वोत्कृष्ट लोक दोहोरी गायक पुरुष रामहरि भण्डारी - पछ्यौरी उनिको, यमन खनाल - डोको चोयाको
३७. सर्वोत्कृष्ट नयाँ लोक दोहोरी गायक पुरुष कृष्ण ङोङ तामाङ - सानिवर डेटिङ बसौल, राम कुमार गजमेहर - हे डल्ली
३८. सर्वोत्कृष्ट लोक डोहोरी मोडल महिला , रिर्तु तामाङ - कती रमाइलो
३९. सर्वोत्कृष्ट लोक दोहोरी मोडेल पुरुष जोन राई- हसरा बोलानि, कमल सिंग - नैलनको सारी
४०. सर्वोत्कृष्ट लोक दोहोरी निर्देशक सीताराम मगर - नमै छैनौ, शिशिर बुढाथोकी - निकर्मल, अमन मगर - पिरतिको नासा
४१. सर्वोत्कृष्ट लोक दोहोरी संगीतकार मदन नेपाली (कगााण्ड) - सेतो सेतो कमैरो माटो

‘अगस्त्य च्याप्टर १’को ट्रेलरको चौतर्फी तारिफ

फस्टलुक र टिजर सार्वजनिक भएदेखि नै चासोको विषय बनेको यो फिल्मले ट्रेलर रिलिज भएपछि हाइप भनै उच्च भएको छ । फस्टलुक, टिजर हुँदै ट्रेलरबाट मिलेको सर्वत्र तारिफ र सकारात्मक प्रतिक्रियाबाट निर्माण पक्ष थप उत्साहित बनेको छ ।

यस फिल्मकालागि कलाकार सौगात मल्ल र नाजिर हुसेनले गरेको मिहिनेतको सर्वत्र प्रशंसा भइरहेको छ । यो फिल्मका लागि सौगातले आफ्नो तौल २० केजी घटाएर १० केजी बढाएका थिए । उनले तौल घटाएर बनाएको शरीर, ४५ डिग्री तापक्रममा पनि गरेको कामले नयाँ हाइप कायम गरेको छ ।

अभिनेता सौगातको चरित्रमा देखिएको विविधताले दर्शकको मन भनै जितेको छ । ट्रेलर हेर्दा उनलाई रोमान्टिक, एक्सन र मानसिक सन्तुलन गुमेको चरित्र गरी तीनवटा अवस्थामा देखाइएको छ । ‘अगस्त्य’मा उनले गरेको भूमिका लामो समयसम्म दर्शकको दिमागमा बस्ने अनुमान लगाउन सकिन्छ ।

यसै गरी, अर्का नायक नाजिरले फिल्मकै लागि २० किलो तौल बढाउनुले आफ्नो चरित्रका लागि कति मेहनत गरेको छन् भन्ने प्रस्ट्याउँछ ।

फिल्ममा सौगात र नाजिरको एक्सनलुक्स, प्रमोद अग्रहरिको भिलेन लुक्स र र निश्चल बस्नेतको भ्रलकले पनि फिल्मको महत्त्व बढाइदिएको छ । टिजर र ट्रेलरमा प्रयोग गरिएको व्याकग्राउन्ड स्कोर उतिकै दमदार छ । कूल मिलाएर यो फिल्मले सबैको ध्यान तान्न सफल भएको छ ।

टिजरमा समावेश ‘मानव सभ्यताको सुरुवात

जङ्गलबाट भयो, जङ्गल जङ्गल मासेर गाउँ बन्यो, गाउँबाट सहर सबै कुरा बदलियो यहाँ, तर बदलिएन मान्छे भित्रको जनवार’ भन्ने संवादलाई दर्शकले मन पराएका छन् ।

यस्तै, अभिनेता प्रमोद अग्रहरिले बोलेको ‘म आजु स्वयम्, म अन्त्य स्वयम्, जनम हुँ म, मरण स्वयम्, निर्माता हुँ, संघार स्वयम्’ संवाद दर्शकहरूले औधी मन पराएका छन् ।

फागुन ३ गते युट्युबमा सार्वजनिक भएको ट्रेलर ६ लाख १६ हजारभन्दा बढीले हेरेका छन् । करिब १४ सय जनाले ‘उत्कृष्ट’ रहेको प्रतिक्रिया दिनुका साथै र ‘बहुमुखी अभिनेता सौगात मल्ल’ भन्दै प्रतिक्रिया दिएका छन् । सार्वजनिक ट्रेलरले दर्शकलाई फिल्मप्रति अभै उत्सुकता पैदा गराएको छ । यस हिसाबले फिल्म आम दर्शकका लागि फागुनको १८ गते प्रतीक्षित बन्न सफल भएको देखिन्छ ।

फिल्मका लेखक तथा निर्देशक सौरभ चौधरी र उनको टिमले ट्रेलर बनाउन धेरै मिहिनेत गरेका थिए । जसअनुसार फिल्म क्षेत्रका मेकरहरूले सकारात्मक प्रतिक्रिया र दर्शकहरूको ट्रेलर प्रतिको उत्सुकताले आफूलाई थप जिम्मेवार बनाएको निर्देशक चौधरीको तर्क छ ।

विश्व गौचन र अभिषेक चौधरी कार्यकारी निर्माता तथा प्रकाश मल्ल, अनिस तामाङ र विनोद पौडेल निर्माता रहेको फिल्ममा सञ्जय लामाको छायांकन, निर्देशक चौधरी स्वयंको लेखन, निमेष श्रेष्ठको सम्पादन, कविराज गहतराजको कोरियोग्राफी, श्री श्रेष्ठको द्वन्द्व निर्देशन र एसडी योगीको संगीत छ ।

अष्टबज्र बज्राचार्य

मो.नं. : ९८४१३२३०७६७

हिराबज्र ज्वेलरी

मध्यपुर थिमि- ०४, शंखधरचोक, भक्तपुर

Hira Bajra Jewellery

Madhyapur Thimi-04, Shankhadhar Chowk, Bhaktapur

Tel : ०1-6632809

सदस्य

नेपाल सुनचौदी महासंघ

अध्यक्ष

हिरा ज्वेलर्स प्रा. लि.

पूर्व अध्यक्ष

व्यायम्ह पुच, थिमि

नेपाल सुनचौदी व्यवसायी संघ

भक्तपुर शाखा

सल्लाहकार

नेपाल सुनचौदी व्यवसायी संघ

भक्तपुर, शाखा

Website : www.facebook.com/hbjewels

अर्जुन श्रेष्ठ

को-अर्डिनेटर

९८४१३०४१६, ९८४५७४९४१६

इन्द्रभक्त श्रेष्ठ

व्यवस्थापक

९८४१५०४७११, ९८१०३११०८७

THIMI BANQUET

थिमि बैक्वेट प्रा. लि.

मध्यपुर थिमि-३, चारदोबाटो टि.बी. अस्पतालको अगाडि

स्तरिय, उत्कृष्ट सेवा, हाईजेनिक परिकार, सुबिधा सम्पन्न ५५०० स्ववायर माथिका २ वटा ठूला हलको साथमा पर्याप्त पार्किङ सुबिधा भएको शुभ-विवाह ,व्रतबन्ध, सेमिनार, गोष्ठी लगायत अन्य सम्पुर्ण शुभ कार्यको लागि थिमि बैक्वेट प्रा. लि.

रंदा: अनुभव र व्यवस्थापनको उत्कृष्ट संलग्न

यत्तु पार्टी भैन्थु

रंछल एण्ड क्याटरिङ्ग संमिति

अनूपपुर थिमि (चारदोबाटो अस्पतालको पश्चिम कोण अगाडी) भक्तपुर (फोन नं. ९८३०३३०, ९८५७४९४९, ९८४१३२३०७, ९८४१३२३०७)

पार्टी प्यालेसको दुनियाँमा एक उत्कृष्ट नाम

शंखधर पार्टी प्यालेस

शंखधर चोक, मध्यपुर थिमि-४, भक्तपुर

फोन नं.: ०१-५०९३४८८

मोबाईल: ९८४१३६८५३५, ९८४१४१६९११

अत्याधुनिक सुबिधा सहित रमणिय पारिवारिक वातावरणमा विवाह, व्रतबन्ध तथा अन्य शुभकार्य लगायत सेमिनार, गोष्ठिका साथै विविध प्रदर्शनीको लागि सम्पन्नहुोस् ।

शुभ श्री बैक्वेट

(पार्टी प्यालेस)

सुबिधा सम्पन्न रमणिय पारिवारिक वातावरणमा विवाह, व्रतबन्ध, तथा अन्य शुभकार्य लगायत सेमिनार एवं आउटडोर इनडोर क्याटरिङ्गका साथै कुक वेटरहरु चाहिएमा हामीलाई सम्भन्नुहोस् ।

सम्पर्क: ६६३८७३४, ९८४१४७७८५२, ९८४१८६५५९४

सिद्धिकालीचोक, मध्यपुर थिमि-४ भक्तपुर

प्रकाशक /कार्यकारी सम्पादक: दीपक श्रेष्ठ, सम्पादक: दीपिका श्रेष्ठ, व्यवस्थापक: दिवस श्रेष्ठ, कार्यालय: सुन्दरनगर, मध्यपुर थिमि-३, भक्तपुर, फोन: ६६३३६५२, ९८५११०२२७३, मुद्रण: धिस्ले अफसेट प्रेस, अनामनगर, web Portal : www.thimitimes.com.np/